

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I N F O R M A C I J A
O BANKARSKOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
31. 03. 2012.

Sarajevo, maj/svibanj 2012.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankarskom sistemu Federacije BiH (stanje 31. 03. 2012. godine) na osnovu izvještaja banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site finansijske analize).

I UVOD **1**

II POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH **2**

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA	
1.1. Status, broj i poslovna mreža	2
1.2. Struktura vlasništva	2
1.3. Kadrovi	5
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	
2.1. Bilans stanja	7
2.1.1. Obaveze	11
2.1.2. Kapital – snaga i adekvatnost	16
2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive	20
2.2. Profitabilnost	29
2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope	36
2.4. Likvidnost	36
2.5. Devizni rizik	43

III ZAKLJUČCI I PREPORUKE **46**

P R I L O Z I

I UVOD

Iako je u 2011. godini došlo do pozitivnih kretanja i poboljšanja određenih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora, posebno u segmentu kreditiranja i profitabilnosti, te je nastavljen rast štednje stanovništva, relativno visok pad bilansne sume u prvom kvartalu 2012. godine, smanjenje novčanih sredstava i depozita kao i neznatan rast kredita, pokazuju da je uticaj krize i dalje evidentan, što može imati negativne efekte na ključne pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u Federaciji BiH.

Sa 31.03.2012. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 19 banaka od čega su dvije banke bile pod privremenom upravom. U bankarskom sektoru F BiH sa 31.03.2012. godine bilo je zaposleno 7.338 radnik što je za 0,4% ili 31 radnika manje nego sa 31.12.2011. godine.

Bilansna suma bankarskog sektora sa 31. 03. 2012. godine iznosila je 14,73 milijarde KM, što je manje za 3% ili 458 miliona KM nego na kraju 2011. godine i predstavlja najveći kvartalni pad u posljednje tri godine.

U prvom kvartalu 2012. godine struktura aktive, imala je manje promjene vezane za dvije ključne imovinske stavke: povećanje učešća kredita sa 68,6% na 70,8% i smanjenje novčanih sredstava sa 28,8% na 26,6%. Povećanje učešća kredita u aktivi, rezultat je prije svega pada novčanih sredstava u aktive, dok je sam rast kredita bio neznatan i iznosio je svega 0,2% ili 17 miliona KM, tako da su krediti zadržali skoro isti nivo od 10,4 milijarde KM kao i na kraju prošle godine.

Novčana sredstava su zabilježila značajan pada od 10% ili 455 miliona KM i na kraju prvog kvartala iznosila su 3,92 milijarde KM. Ostvareni pad rezultat je odliva depozita, te manjim dijelom, povećanja oročenih plasmana na računima kod drugih banaka.

Iako su depoziti u prvom kvartalu 2012. godine, smanjeni za 3,9 % ili 435 miliona KM, sa iznosom od 10,62 milijarde KM ili 72,1% učešćem u strukturi pasivi i dalje su dominantan izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH. Kreditne obaveze kao drugi najznačajni izvor finansiranja banaka u F BiH takođe su zabilježile pad od 5,4% ili 71 milion KM i na kraju prvog kvartala iznose 2,13 milijarde KM i sa učešćem od 8,5% u strukturi pasive.

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka u 2012. godini imali su neznatan rast od 0,4% ili 23 miliona KM i sa 31. 03. 2012. godine iznosili su 5,38 milijardi KM.

Kapital sa 31. 03. 2012. godine iznosio je 2,13 milijarde KM i veći je za 2,1% ili 44 miliona KM nego na kraju 2011. godine, najviše po osnovu tekućeg finansijskog rezultata-dobiti. Regulatorni kapital iznosio je 2,14 milijarde KM i povećan je za 1% ili 20 miliona KM.

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema, kao jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala banaka, sa 31. 03. 2012. godine iznosila je 17,5%, što je znatno više od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sistema i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti. Ovaj koeficijent je na nivou bankarskog sektora sa 31. 03. 2012. godine veći za 0,4 procentna poena nego na kraju 2011. godine.

Na nivou bankarskog sistema u F BiH u prvom kvartalu 2012. godine ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 30 miliona KM. Pozitivan finansijski rezultat od 35 miliona KM ostvarilo je 12 banaka, a gubitak u poslovanju u iznosu od pet miliona KM iskazan je kod sedam banaka.

II POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 03. 2012. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 19 banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2011. godine. Posebnim zakonom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH, Sarajevo, koja je pravni sljednik Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo, od 01.07.2008. godine.

Privremenu upravu sa 31. 03. 2012. godine imale su dvije banke (Hercegovačka banka d.d. Mostar i Poštanska banka BH d.d. Sarajevo).

U prvom kvartalu 2012. godine nije bilo bitnijeg širenja mreže organizacionih dijelova banaka. Nastavljen je trend širenja, ali u znatno manjem obimu nego prethodnih godina, čemu je osnovni uzrok finansijska kriza. Banke su vršile reorganizaciju svoje mreže poslovnih jedinica tako što su u većoj mjeri vršile promjene organizacionog oblika, organizacione pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacionih dijelova, ali i spajanje i ukidanje nekih organizacionih dijelova, a sve u cilju racionalizacije poslovanja i smanjenja troškova poslovanja. Ovakvih promjena bilo je sedam i to kod banaka iz Federacije BiH (šest promjena je na teritoriji Federacije BiH, a jedna u RS).

U Federaciji BiH ukinuta su tri organizaciona dijela banaka iz Federacije BiH, dva na teritoriji Federacije BiH, a jedan u RS. Istovremeno, banke iz Federacije BiH osnovale su pet novih organizacionih dijelova, četiri na teritoriji Federacije, a jedan u RS.

Sa navedenim promjenama, banke iz Federacije BiH su sa 31. 03. 2012. godine imale ukupno 614 organizacionih dijelova, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,3%.

Broj organizacionih dijelova banaka iz Republike Srpske u Federaciji BiH (23) ostao je nepromijenjen u odnosu na 31. 12. 2011. godine.

Sa 31. 03. 2012. godine sedam banaka iz Federacije BiH imale su 56 organizacionih dijelova u Republici Srpskoj, a devet banaka je imalo 12 organizacionih dijelova u Brčko Distriktu. Šest banaka iz Republike Srpske imale su 23 organizaciona dijela u Federaciji.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutrašnjem platnom prometu 31. 03. 2012. godine imale su sve banke, a osigurane depozite imalo je 16 banaka.

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama¹ sa 31. 03. 2012. godine, ocjenjena na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama, je sljedeća:

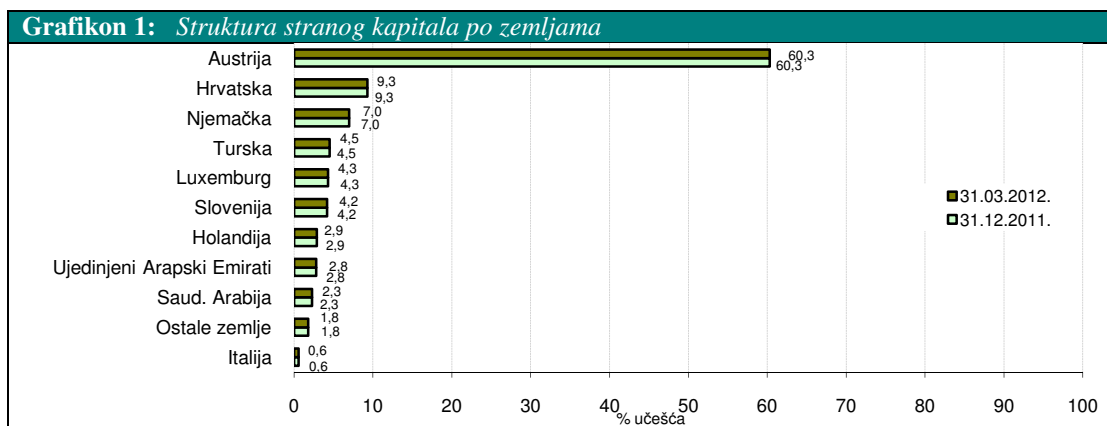
- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 18 banaka (94,7%)
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu² 1 banka (5,3%)

¹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

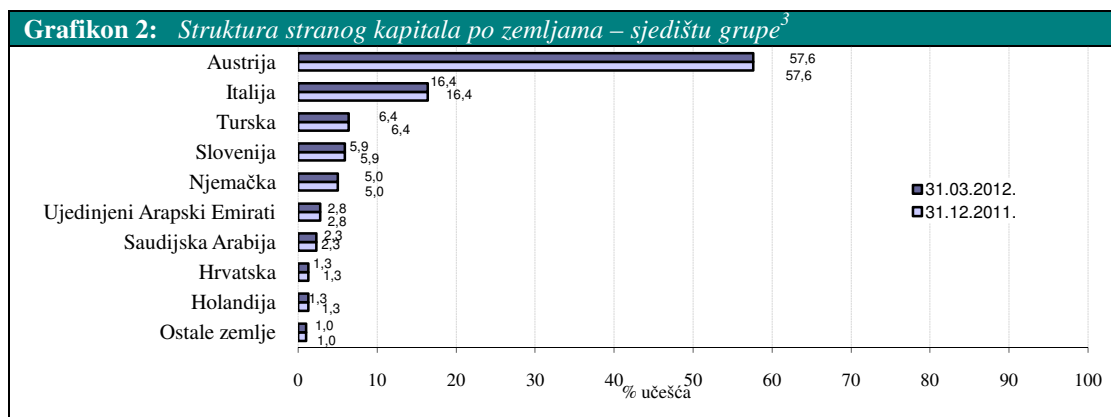
² Državno vlasništvo se odnosi na domaći državni kapital BiH.

Od 18 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, sedam banaka je u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je 11 banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se analizira samo strani kapital, po kriteriju zemlje porijekla dioničara, sa 31. 03. 2012. godine stanje je isto kao i na kraju 2011. godine: u vlasništvu dioničara iz Austrije bilo je 60,3% stranog kapitala, na dioničare iz Hrvatske odnosi se 9,3% stranog kapitala, dok su ostale zemlje imale pojedinačno učešće manje od 7%.

Međutim, ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz grupe) banke u Federaciji BiH. Prema ovom kriteriju stanje je takođe isto kao na kraju 2011. godine: bankarske grupe i banke iz Austrije s najvećim učešćem od 57,6%, slijede italijanske banke s učešćem od 16,4%, dok su ostale zemlje imale pojedinačno učešće manje od 6,5%.

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala⁴.

³ Pored zemalja sjedišta matice-grupacije čije su članice banke iz F BiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz F BiH.

⁴ Iz bilansa stanja po shemi FBA: počev od 31.12.2011. godine, pored dioničkog kapitala, emisijonog ažia, neraspoređene dobiti i rezervi, i ostalog kapitala (finansijski rezultat tekućeg perioda), u ukupan kapital se uključuju i rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti.

-u 000 KM-

Tabela 1: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu								
BANKE	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)	7	8
Državne banke	46.586	3%	50.499	2%	50.861	3%	108	101
Privatne banke	1.650.039	97%	2.032.521	98%	2.075.787	97%	123	102
U K U P N O	1.696.625	100%	2.083.020	100%	2.126.648	100%	123	102

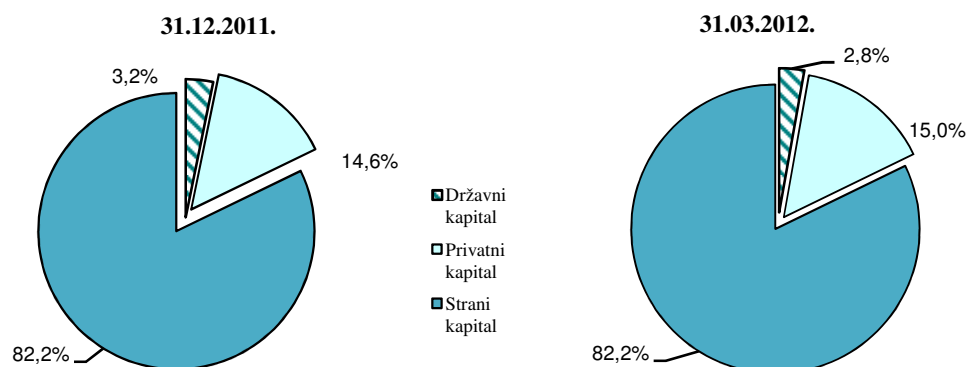
U prvom kvartalu 2012. godine ukupan kapital povećao se za 2% ili 44 miliona KM, najviše iz osnova tekućeg finansijskog rezultata-dobiti i povećanja rezervi kod jedne banke.

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

- u 000 KM-

Tabela 2: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala									
DIONIČKI KAPITAL	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS		
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Državni kapital	41.860	3,6	38.072	3,2	33.096	2,8	91	87	
Privatni kapital (rezidenti)	163.074	13,9	174.088	14,6	179.095	15,0	107	103	
Strani kapital (nerezidenti)	968.363	82,5	981.412	82,2	981.381	82,2	101	100	
U K U P N O	1.173.297	100,0	1.193.572	100,0	1.193.572	100,0	102	100	

Grafikon 3: Struktura vlasništva (dionički kapital)

Dionički kapital banaka u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2012. godine je isti kao i na kraju 2011. godine. Struktura dioničkog kapitala je neznatno promijenjena: državni kapital je smanjen za pet miliona KM, privatni kapital (rezidenti) povećan je za pet miliona KM, a privatni kapital (nerezidenti) je ostao na istom nivou kao i 31.12.2011. godine.

Analiza vlasničke strukture banaka s aspekta dioničkog kapitala detaljnije pokazuje promjene i trendove u bankarskom sistemu FBiH, i to u promjeni strukture vlasništva.

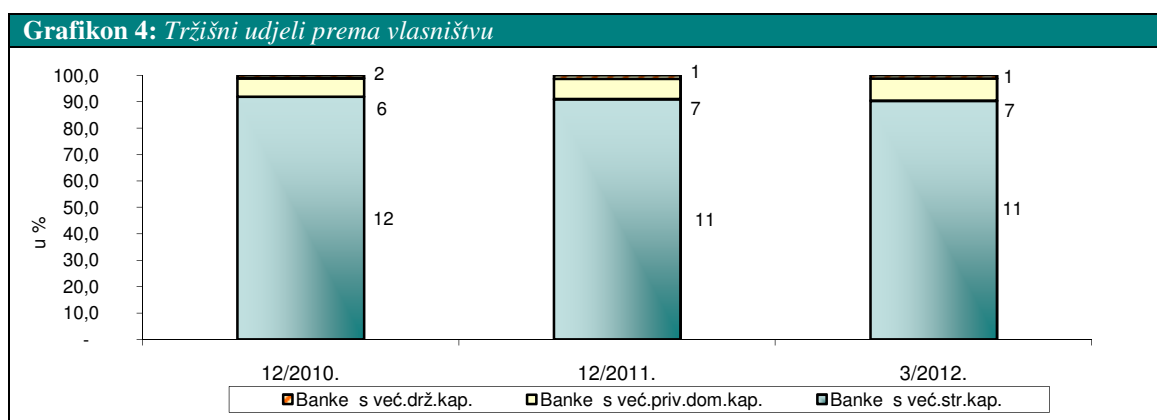
Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu sa 31. 03. 2012. godine iznosi 2,8 % i manji je za 0,4 procentna poena u odnosu na 31. 12. 2011. godine.

Učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu od 15,0% je za 0,4 procentna poena veće u odnosu na kraj 2011. godine. Nominalno povećanje od pet miliona KM odnosi se na povećanje po osnovu prometa sa državnim kapitalom u bankama, te neznatno po osnovu prometa sa nerezidentima.

Tržišni udio banaka u većinskom stranom vlasništvu sa 31. 03. 2012. godine iznosio je visokih 90,4%, banaka s većinskim domaćim privatnim kapitalom 8,4%, a udio banaka s većinskim državnim kapitalom 1,2%.

- u %-

Tabela 3: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)									
BANKE	31.12.2010.			31.12.2011.			31.03.2012.		
	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,7	1,1	1	2,4	1,3	1	2,4	1,2
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	7	12,2	7,0	7	10,3	7,7	7	10,0	8,4
Banke s većinskim stranim kapitalom	11	85,1	91,9	11	87,3	91,0	11	87,6	90,4
U K U P N O	19	100,0	100,0	19	100,0	100,0	19	100,0	100,0

1.3. Kadrovi

U bankama u F BiH na dan 31. 03. 2012. godine bilo je ukupno zaposleno 7.338 radnika, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 2%, a u privatnim bankama 98%.

Tabela 47: Zaposleni u bankama FBiH								
BANKE	BROJ ZAPOSLENIH					INDEKS		
	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.	3/2	4/3			
1	2	3	4	5	6			
Državne banke	180	2%	177	2%	176	2%	98	99
Privatne banke	7.208	98%	7.192	98%	7.162	98%	100	100
U K U P N O	7.388	100%	7.369	100%	7.338	100%	100	100
Broj banaka	19				19		100	100

U prvom kvartalu 2012. godine broj zaposlenih je neznatno manji (za 31).

Tabela 5: Kvalifikaciona struktura zaposlenih								
STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.	4/2	6/4			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema	3.234	43,8%	3.401	46,1%	3.444	46,9%	105	101
Viša stručna sprema	696	9,4%	706	9,6%	698	9,5%	101	99
Srednja stručna sprema	3.406	46,1%	3.218	43,7%	3.153	43,0%	94	98
Ostali	52	0,7%	44	0,6%	43	0,6%	85	98
U K U P N O	7.388	100,0%	7.369	100,0%	7.338	100,0%	100	100

Trend poboljšanja kvalifikacione strukture zaposlenih kroz povećanje učešća zaposlenih s visokom stručnom spremom nastavljen je i u prva tri mjeseca 2012. godine, s jedne strane kao rezultat rasta ove kategorije za 1% ili 43 radnika, a s druge strane, zbog smanjenja broja zaposlenih sa srednjom stručnom spremom za 2% ili 65 radnika.

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankarskog sistema je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i ukupnog sistema.

Tabela 6: Aktiva po zaposlenom

BANKE	31.12.2010.			31.12.2011.			31.03.2012.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	180	167.263	929	177	191.881	1.084	176	183.166	1.041
Privatne	7.208	14.908.434	2.068	7.192	14.998.845	2.085	7.162	14.549.602	2.032
UKUPNO	7.388	15.075.697	2.041	7.369	15.190.726	2.061	7.338	14.732.768	2.008

Na kraju posmatranog perioda na nivou bankarskog sistema na svakog zaposlenog je dolazilo dva miliona KM aktive. Blagi pad pokazatelja kod oba sektora je posljedica pada aktive.

Tabela 7: Aktiva po zaposlenom po grupama

Aktiva (000 KM)	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.	
	Broj banaka		Broj banaka		Broj banaka	
Do 500	0		0		0	
500 do 1.000	7		4		5	
1.000 do 2.000	6		9		8	
2.000 do 3.000	5		5		5	
Preko 3.000	1		1		1	
UKUPNO	19		19		19	

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 580 hiljada KM do 4,7 miliona KM aktive po zaposlenom. Šest banaka ima ovaj pokazatelj bolji od istog za bankarski sektor, a kod tri najveće banke u sistemu prelazi iznos od 2,2 miliona KM.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvještaja obavlja se korištenjem izvještaja propisanih od strane FBA i izvještaja drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

- 1) Informacije o bilansu stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, sa dodatnim priložima tromjesečno, koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i vanbilansnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
- 2) Informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, kamatnim stopama na kredite i depozite, a na osnovi izvještaja propisanih od strane FBA,
- 3) Informacije o rezultatima poslovanja banaka (bilans uspjeha po shemi FBA) i izvještaji o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvještaja, bazu podataka čine i informacije dobivene na osnovu dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka u Federaciji, zatim izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja banaka urađeni od strane vanjskog neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankarskog sistema u cjelini.

U skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja banaka, banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne su izvještavati FBA na bazi “punog” bilansa stanja raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankarskog sistema temeljiti na pokazateljima iz aktivnog podbilansa banaka s većinskim državnim kapitalom⁵.

2.1. Bilans stanja

Bilansna suma bankarskog sektora sa 31. 03. 2012. godine iznosila je 14,73 milijarde KM, što je manje za 3% ili 458 miliona KM nego na kraju 2011. godine i predstavlja najveći kvartalni pad u posljednje tri godine. Iako je u 2011. godini došlo do pozitivnih kretanja i poboljšanja određenih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora, posebno u segmentu kreditiranja i profitabilnosti, te je nastavljen rast štednje stanovništva, relativno visok pad bilansne sume u prvom kvartalu 2012. godine, pokazuje da je uticaj krize i dalje evidentan, što može imati negativne efekte na ključne pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u Federaciji BiH.

- 000 KM-

Tabela 8: Bilans stanja								
O P I S	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	IZNOS	Učešće %	IZNOS	Učešće %	IZNOS	Učešće %		
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
A K T I V A (IMOVINA):								
Novčana sredstva	4.443.614	29,5	4.378.076	28,8	3.922.903	26,6	99	90
Vrijednosni papiri ⁶	375.252	2,4	458.465	3,0	446.418	3,0	122	97
Plasmani drugim bankama	145.007	1,0	79.940	0,5	120.874	0,8	55	151
Kredit	9.981.911	66,2	10.413.416	68,6	10.430.499	70,8	104	100
Ispravka vrijed. ⁷	635.792	4,2	929.579	6,1	961.391	6,5	146	103
Kredit - neto (kredit minus isp.vrijed.)	9.346.119	62,0	9.483.837	62,5	9.469.108	64,3	101	100
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	552.764	3,7	540.749	3,6	531.449	3,6	98	98
Ostala aktiva	212.941	1,4	249.659	1,6	242.016	1,7	117	97
UKUPNA AKTIVA	15.075.697	100,0	15.190.726	100,0	14.732.768	100,0	101	97
P A S I V A :								
O B A V E Z E								
Depoziti	11.232.830	74,5	11.050.514	72,8	10.615.633	72,1	98	96
Uzete pozajmice od drugih banaka	7.000	0,0	2.000	0,0	3.500	0,0	29	175
Obaveze po uzetim kreditima	1.403.451	9,3	1.319.299	8,7	1.248.295	8,5	94	95
Ostale obaveze	735.791	4,9	735.893	4,8	738.692	5,0	100	100
K A P I T A L								
Kapital	1.696.625	11,3	2.083.020	13,7	2.126.648	14,4	123	102
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	15.075.697	100,0	15.190.726	100,0	14.732.768	100,0	101	97

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi											
BANKE	31.12.2010.			31.12.2011.			31.03.2012.			INDEKS	
	Broj banaka	Aktiva (000 KM)		Broj banaka	Aktiva (000 KM)		Broj banaka	Aktiva (000 KM)			
1	2	3	4	5	6	7	8 (5/3)	9(7/5)			
Državne	1	167.263	1%	1	191.881	1%	1	183.166	1%	115	95
Privatne	18	14.908.434	99%	18	14.998.845	99%	18	14.549.602	99%	101	97
UKUPNO	19	15.075.697	100%	19	15.190.726	100%	19	14.732.768	100%	101	97

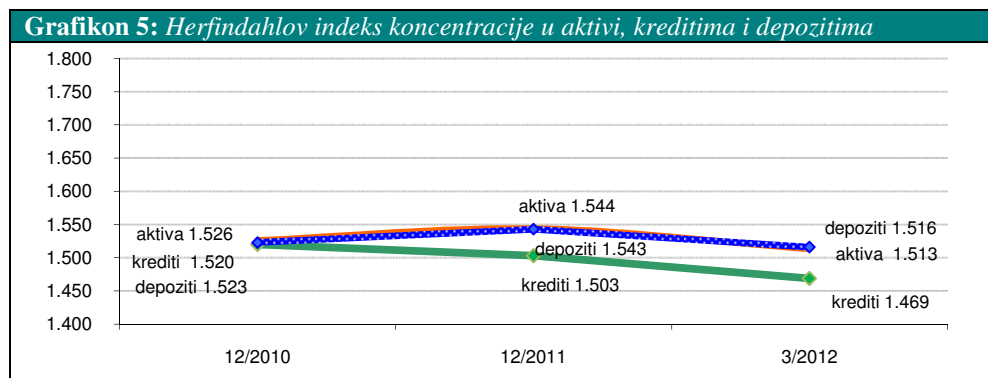
⁵ Državne banke u “punom bilansu” iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država. Sa 31.03.2012. godine kod jedne državne banke ove stavke su iznosile 659 milion KM.

⁶ Vrijednosni papiri za trgovanje, raspoloživi za prodaju i v.p. koji se drže do dospjeća.

⁷ U kol.2 podaci se odnose na rezerve za kreditne gubitke (RKG).

Kod većine banaka (13) ostvaren je pad aktive, a stopa se kretala u rasponu od 0,2% do 8,5%, s napomenom da su dvije najveće banke u sistemu imale relativno značajan pad aktive (4,7% i 3,9%) u ukupnom iznosu od 327 miliona KM. Kod šest banaka aktiva je nešto veća nego na kraju 2011. godine.

Pokazatelj koncentracija u tri najznačajnija segmenta bankarskog poslovanja: u aktivima, kreditima i depozitima je vrijednost Herfindahlova indeksa⁸.

Na kraju prvog kvartala 2012. godine Herfindahlov indeks koncentracije u sve tri relevantne kategorije (aktivima, kreditima i depozitima) imao je neznatne promjene vrijednosti: za aktivnu je iznosio 1.513, depozite 1.516 i kredite 1.469 jedinica, što pokazuje umjerenu koncentraciju⁹. U odnosu na kraj 2011. godine, svi pokazatelji su smanjeni: aktiva za 31, depoziti za 27 i krediti za 34 jedinice.

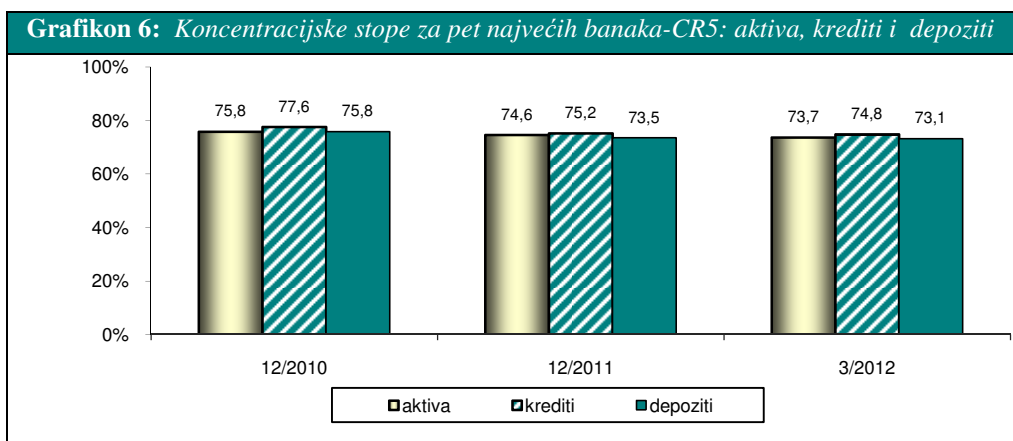
Drugi pokazatelj koncentracije u bankarskom sistemu je omjer tržišne koncentracije, odnosno koncentracijska stopa¹⁰ (dalje CR), koja pokazuje ukupno učešće najvećih institucija u sistemu u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivima, kreditima i depozitima. CR5 je smanjen za sve tri kategorije: tržišno učešće sa 74,6% na 73,7%, kod kredita sa 75,2% na 74,8% i kod depozita sa 73,5% na 73,1%. U posljednje dvije godine vrijednost CR5 je blago smanjena u sve tri kategorije, ali je i dalje evidentna dominacija pet najvećih banaka u sistemu koje „drže“ cca 74% tržišta, kredita i depozita.

⁸ Naziva se još i Hirschmann-Herfindahlov indeks ili HHI, a izračunava se po formuli $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$,

a predstavlja zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Treba napomenuti da indeks ne raste linearno, te da vrijednost od npr. 3000 ne znači da je koncentracija u sistemu 30%. U hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke u sistemu, HHI bi bio maksimalnih 10000.

⁹ Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, a ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

¹⁰ Engl.: concentration ratio (CR), označava se prema broju institucija koje se uključuju u izračun.

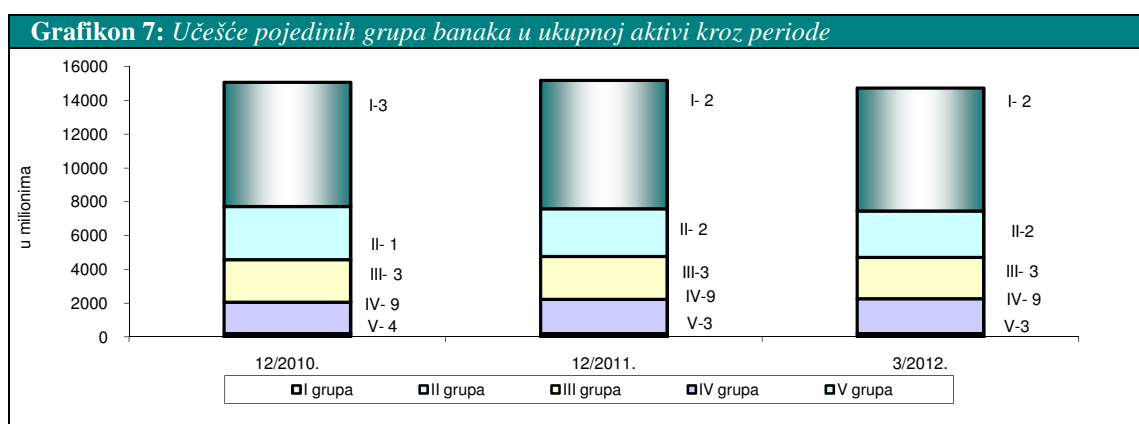
Bankarski sektor može se analizirati i s aspekta nekoliko grupa, formiranih prema veličini aktive¹¹. Najveće promjene u odnosu na kraj 2011. godine odnose se na učešće I grupe (dvije najveće banke) i IV najbrojnije grupe od devet banaka.

Učešće dvije najveće banke u sistemu (I grupa, obje banke s aktivom preko tri milijarde KM) u prvom kvartalu 2012. godine smanjeno je sa 50% na 49,3%, dok je učešće II grupe (dvije banke s aktivom između jedne i dvije milijarde KM) od 18,7% i III grupe (tri banke s aktivom između 500 miliona KM i jedne milijarde KM) od 16,7% ostalo gotovo nepromijenjeno. Učešće IV grupe od devet banaka (s aktivom između 100 i 500 miliona KM banaka), povećano je sa 13,3% na 14%. Posljednja V grupa (tri banke koje imaju aktivnu manju od 100 miliona KM), i dalje ima neznatno učešće od 1,3%.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode (iznosi su u milionima KM).

Tabela 10: Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode

IZNOS AKTIVE	31.12.2010.			31.12.2011.			31.03.2012.		
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
I- Preko 2.000	7.348	48,8	2	7.597	50,0	2	7.270	49,3	2
II- 1000 do 2000	3.146	20,9	2	2.821	18,6	2	2.756	18,7	2
III- 500 do 1000	2.521	16,7	3	2.545	16,8	3	2.440	16,7	3
IV- 100 do 500	1.862	12,3	9	2.030	13,3	9	2.069	14,0	9
V- Ispod 100	199	1,3	3	198	1,3	3	198	1,3	3
UKUPNO	15.076	100,0	19	15.191	100,0	19	14.733	100,0	19

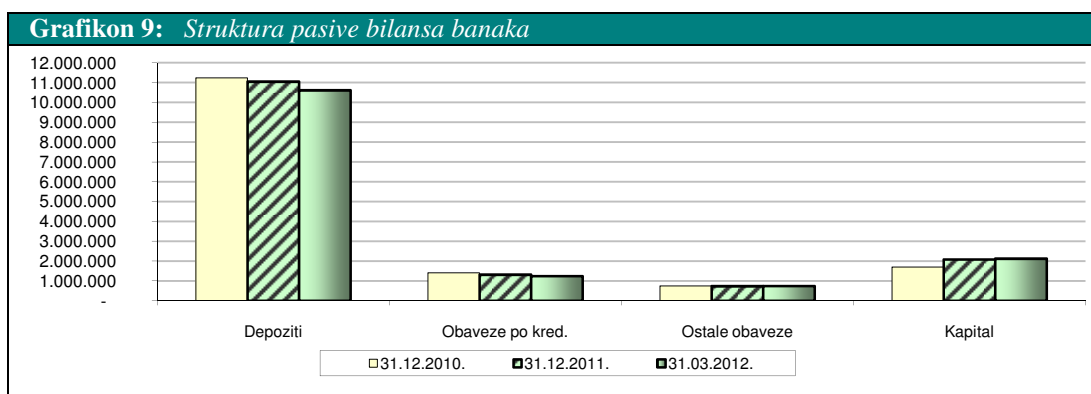
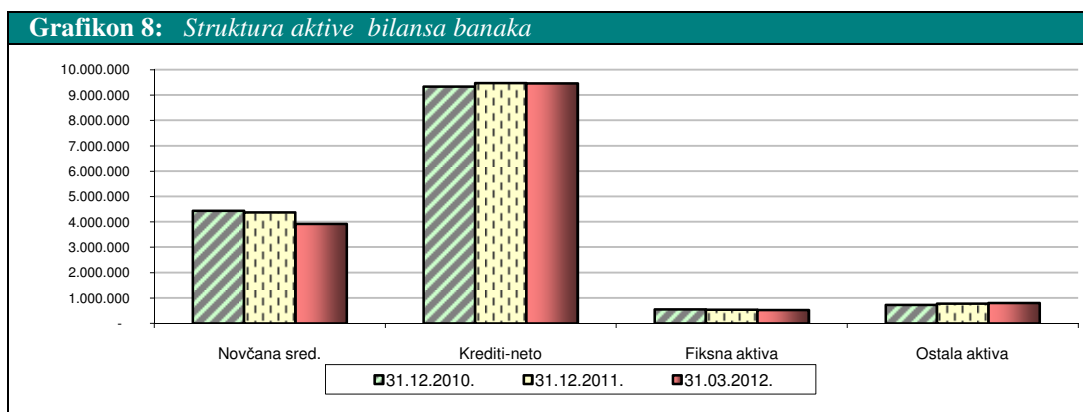

¹¹ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktive.

Pad bilansne sume od 3% ili 458 miliona KM, odnosno na nivo od 14,73 milijarde KM na kraju prvog kvartala 2012. godine, rezultat je smanjenja depozita za 3,9% ili 435 miliona KM, te kreditnih obaveza za 5,4% ili 71 milion KM. Jedino je ukupan kapital imao rast od 2,1% ili 44 miliona KM.

Novčana sredstava, nakon pada od 10% ili 455 miliona KM, na kraju prvog kvartala iznosila su 3,92 milijarde KM. Ostvareni pad rezultat je odliva depozita, te, manjim dijelom, povećanja oročenih plasmana na računima kod drugih banaka. Plasmani drugim bankama povećani su za visokih 51% ili 41 milion KM, sa 31. 03. 2012. godine iznosili su 121 milion KM. Rast kredita bio je neznan, svega 0,2% ili 17 miliona KM, tako da su krediti zadržali skoro isti nivo od 10,43 milijarde KM kao i na kraju 2011. godine. Ulaganja u vrijednosne papire takođe su imala minimalnu promjenu, pad od 2,6% ili 12 miliona KM, odnosno portfelj vrijednosnih papira raspoloživ za prodaju povećan je sa 300 miliona KM na 316 miliona KM, dok su vrijednosni papiri koji se drže do dospeljeća smanjeni sa 158 miliona KM na 130 miliona KM. Banke i dalje nastoje da, u uvjetima smanjenog obima kreditiranja, ostvare dodatne prihode plasiranjem viška likvidnosnih sredstava, oročavanjem kod inobanaka i ulaganjem u vrijednosne papire.

U sljedećim grafikonima data je struktura najznačajnijih pozicija bilansa banaka.

U strukturi pasive bilansa banaka depoziti su s iznosom od 10,62 milijarde KM i učešćem od 72,1% i dalje dominantan izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH. Nakon pada od 5%, učešće kreditnih obaveza u iznosu od 1,25 milijardi KM, smanjeno je sa 8,7% na 8,5%, dok je učešće kapitala, koji je sa 31. 03. 2012. godine iznosio 2,13 milijardi KM, povećano sa 13,7% na 14,4%.

Struktura aktive, kao i izvora, imala je manje promjene vezane za dvije ključne imovinske stavke: povećanje učešća kredita sa 68,6% na 70,8% i smanjenje novčanih sredstava sa 28,8% na 26,6%.

- u 000 KM-

Tabela 11: Novčana sredstva banaka								
NOVČANA SREDSTVA	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	370.414	8,3	371.309	8,5	340.549	8,7	100	92
RR kod CB BiH	2.592.920	58,4	2.341.604	53,5	2.211.128	56,4	90	94
Računi kod depoz.inst.u BiH	670	0,0	30.825	0,7	10.498	0,3	4601	34
Računi kod depoz.inst.u inostr.	1.479.322	33,3	1.633.479	37,3	1.360.362	34,7	110	83
Novč. sred. u procesu naplate	288	0,0	859	0,0	366	0,0	298	43
UKUPNO	4.443.614	100,0	4.378.076	100,0	3.922.903	100,0	99	90

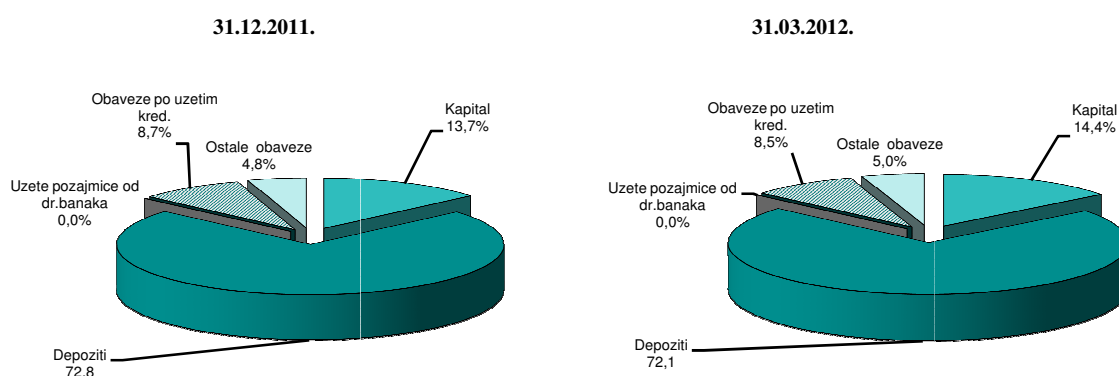
Novčana sredstva banaka na računu rezervi kod CB BH u posmatranom periodu smanjena su za 6% ili 131 milion KM i sa 31. 03. 2012. godine iznosila su 2,21 milijardu KM ili 56,4% ukupnih novčanih sredstava, što je povećanje učešća od 2,9 procentnih poena u odnosu na kraj 2011. godine. Sredstva banaka na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu su imala visok pad od 17% ili 273 miliona KM i iznosila su 1,36 milijardi KM ili 34,7% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2011. godine 37,3%). Banke su sa 31. 03. 2012. godine u trezoru i blagajnama imale gotovog novca u iznosu od 341 milion KM, što je 8,7% ukupnih novčanih sredstava.

Navedena kretanja imala su uticaj na promjenu valutne strukture novčanih sredstava: učešće domaće valute u posmatranom periodu povećano je sa 59,3% na 62,4,3%, a za istu promjenu je smanjeno učešće sredstava u stranoj valuti.

2. 1. 1. Obaveze

Struktura pasive (obaveze i kapital) u bilansu stanja banaka sa 31. 03. 2012. godine daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 10: Struktura pasive banaka

U posmatranom periodu došlo je do manjih promjena u učešću dva najznačajnija izvora finansiranja banaka: depozita i kreditnih obaveza, odnosno smanjenja učešća depozita sa 72,8% na 72,1% i kreditnih obaveza sa 8,7% na 8,5%.

Osnovni razlog smanjenja učešća depozita je njihov pad od 4% ili 435 miliona KM, tako da su na kraju posmatranog perioda iznosili 10,62 milijarde KM, te su i dalje najznačajniji izvor

finansiranja banaka u Federaciji BiH. Drugi po visini izvor su kreditna sredstva u iznosu od 1,25 milijardi KM, koje su banke dobile najvećim dijelom zaduživanjem kod stranih finansijskih institucija. U posljednje tri godine, zbog uticaja finansijske i ekonomske krize, banke su se znatno manje zaduživale u inostranstvu, a plaćanjem dospjelih obaveza ovi izvori su značajno smanjeni, u prvom kvartalu 2012. godine za 5% ili 71 milion KM. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 135 miliona KM, koje su banke povukle u cilju jačanja kapitalne osnove i adekvatnosti kapitala, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 9,4%.

Kapital je sa 31. 03. 2012. godine iznosio 2,13 milijardi KM, što je za 2,1% ili 44 miliona KM više nego na kraju 2011. godine, a rast je ostvaren najviše po osnovu tekućeg finansijskog rezultata-dobiti.

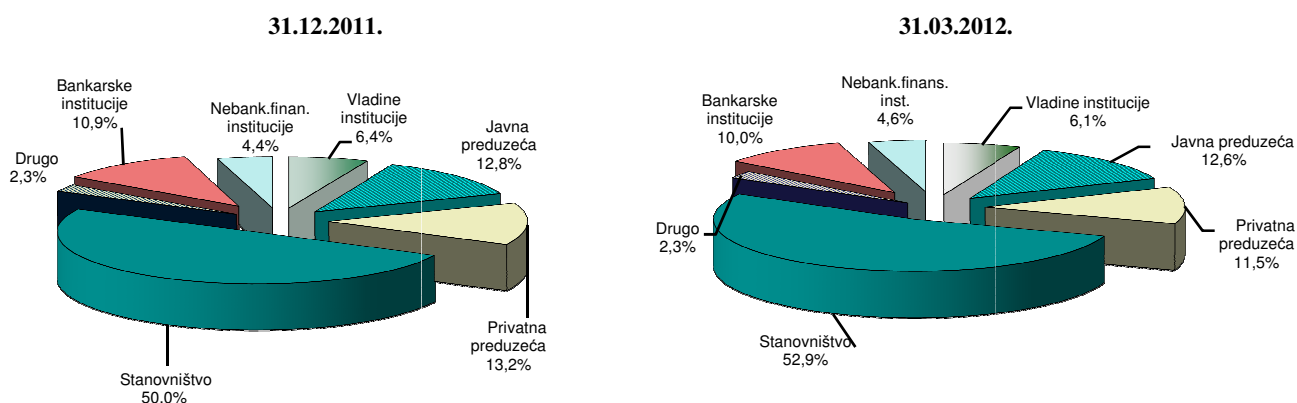
Banke su sa 31. 03. 2012. godine imale najveće obaveze prema sljedećim kreditorima (sedam od ukupno 40), na koje se odnosi 71% ukupnih kreditnih obaveza: European Investment Bank (EIB), European fund for Southeast Europe (EFSE), EBRD, UniCredit Bank Austria AG, Central Eastern European Finance Agency (CEEFA), ComercBank AG Frankfurt i Council of Europe Development Bank.

Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita na kraju prvog kvartala 2012. godine samo se 7% odnosi na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

- u 000 KM-

Tabela 12: <i>Sektorska struktura depozita</i> ¹²								
SEKTORI	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	891.638	7,9	705.805	6,4	645.474	6,1	79	91
Javna preduzeća	1.332.748	11,9	1.413.686	12,8	1.335.357	12,6	106	94
Privatna preduzeća i druš.	1.487.509	13,2	1.462.767	13,2	1.218.622	11,5	98	83
Bankarske institucije	1.674.576	14,9	1.206.302	10,9	1.061.147	10,0	72	88
Nebankarske finans.instit.	432.045	3,9	483.504	4,4	487.111	4,6	112	101
Građani	5.144.607	45,8	5.530.461	50,0	5.611.623	52,9	107	101
Ostalo	269.707	2,4	247.989	2,3	256.299	2,3	92	103
UKUPNO	11.232.830	100,0	11.050.514	100,0	10.615.633	100,0	98	96

Grafikon 11: *Sektorska struktura depozita*

¹² Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

U prvom kvartalu 2012. godine došlo je do manjih promjena u sektorskoj strukturi depozita, koje su, s jedne strane, rezultat smanjenja sredstava privatnih i javnih preduzeća, te bankarskih i vladinih institucija, a s druge strane, rasta depozita stanovništva.

Kontinuitet rasta depozita stanovništva zadržan je i u prva tri mjeseca 2012. godine, sa stopom rasta od 1% ili 81 milion KM. Depoziti ovog sektora s iznosom od 5,61 milijardu KM, zbog pada depozita drugih sektora, povećali su učešće u ukupnim depozitima sa 50% na 52,9%, tako da su i dalje najveći izvor finansiranja banaka u F BiH.

Drugi po visini i učešću sektorski izvor su depoziti javnih preduzeća, iako su u prvom kvartalu smanjeni za 6% ili 78 miliona KM. Depoziti ovog sektora sa 31. 03. 2012. godine iznose 1,34 milijardu KM ili 12,6% ukupnih depozita.

Najveća promjena i visok pad od 17% ili 244 miliona KM, odnosno sa 1,46 milijardi KM na 1,22 milijarde KM zabilježen je kod depozita privatnih preduzeća, što je zabrinjavajući pokazatelj. Od toga se cca 140 miliona odnosi na odliv depozita po viđenju u domaćoj valuti (KM), a ostatak na depozite u stranoj valuti, takođe najvećim dijelom po viđenju. Na osnovu analize dostupnih podataka, može se zaključiti da se veći dio sredstava odlio sa računa kod inobanaka. Zbog navedenog, učešće ovog sektora smanjeno je sa 13,2% na 11,5%.

Depoziti bankarskih institucija su od kraja 2007. godine pa sve do III kvartala 2011. godine bili po visini drugi sektorski izvor u depozitnom potencijalu banaka. Trend rasta bio je prisutan do sredine 2009. godine, kada su dostigli najveći iznos od 2,29 milijardi KM i učešće od 21,4% u ukupnim depozitima. Nakon toga, pod uticajem krize, smanjenog obima kreditiranja i viška likvidnosti, dolazi do povlačenja depozitnih sredstava matičnih grupacija, što rezultira i padom učešća. Međutim, nakon pada u IV kvartalu 2011. godine od 23% ili 368 miliona KM, došlo je i do pada učešća na 10,9%, što je bilo četvrto po visini sektorsko učešće na kraju 2011. godine. U prvom kvartalu 2012. godine nastavljen je trend pada sa stopom od 12% ili 145 miliona KM. Negativna kretanja u nivou sredstava ovog sektora najvećim dijelom se odnose na smanjenje zaduženosti, odnosno povrat sredstava grupacijama u čijem su vlasništvu banke u Federaciji BiH.

Na kraju prvog kvartala 2012. godine depoziti bankarskih institucija iznosili su 1,06 milijardi KM, što je 10% ukupnih depozita. Ova sredstva su za 187 miliona KM manja od kreditnih obaveza, koje su, nakon depozita, drugi po značaju izvor finansiranja banaka u F BiH. Iz navedenih podataka može se zaključiti da je zaduživanje banaka iz F BiH u inostranstvu značajno smanjeno, posebno depozitna sredstva matičnih grupacija. S obzirom da je isti trend smanjenja prisutan i kod kreditnih obaveza, banke se ponovo suočavaju s problemom održavanja ročne usklađenosti, što je uzrokovano nepovoljnom ročnošću domaćih depozitnih sredstava, te stoga moraju u narednom periodu osigurati kvalitetnije izvore po ročnosti, kako bi se nastavio trend rasta kreditnih plasmana.

Treba istaći da se 93% ili 988 miliona KM depozita bankarskih institucija odnosi na depozite banaka iz grupacije (uglavnom dioničara). Finansijska podrška grupacije prisutna je u devet banaka u F BiH, s napomenom da je ipak koncentrisana u četiri velike banke. Na ovaj način u ranijem periodu banke u većinskom stranom vlasništvu imale su finansijsku podršku i osiguran priliv novih sredstava za finansiranje od strane grupe čije su članice. Ako se ovim sredstvima dodaju i kreditne obaveze i subordinisani dugovi (stavke u dopunskom kapitalu), finansijska podrška banaka iz grupacije je veća (kod deset banaka), sa 31. 03. 2012. godine iznosi 1,49 milijardi KM ili 10,1% ukupne pasive bankarskog sektora (u ukupnim depozitima sredstva iz grupacije imaju učešće od 9,3%, a u ukupnim kreditnim obavezama 24% su kreditne obaveze prema grupaciji). U odnosu na kraj 2011. godine ova sredstva su manja za 12,5% ili 214 miliona KM, po osnovu redovnih dospijea (depoziti smanjeni za 12,9% ili 147 miliona KM, kreditne obaveze za 14,8% ili 61 milion KM i subordinirani krediti za 3,7% ili šest miliona KM).

Pod pokroviteljstvom MMF i drugih finansijskih institucija, FBA je bila uključena u aktivnosti na potpisivanju Memoranduma o razumijevanju s bankama-majkama iz zemalja Evropske Unije čije banke-kćerke posluju na teritoriji BiH, tzv. „Bečkoj inicijativi“, kojom su banke-majke prihvatile obavezu da zadrže izloženost u Bosni i Hercegovini na nivou 31. 12. 2008. godine u toku trajanja programa MMF-a (2009.-2012.), uzimajući u obzir raspoloživost adekvatnih kreditnih mogućnosti u BiH i u okviru definiranih valjanih praksi za upravljanje kreditnim rizikom, kapitalom i likvidnošću. S obzirom da su zbog ekonomske krize kreditne aktivnosti banaka znatno smanjene, što je rezultiralo visokom likvidnošću, te dobrom kapitaliziranošću gotovo svih banaka u F BiH čije su banke-majke potpisnice „Bečke inicijative“, trend smanjenja izloženosti iz prethodne godine nastavljen je i u 2012. godini, i to u segmentu depozitnih izvora, dok se kreditni izvori smanjuju po osnovu redovnih plaćanja dospjelih obaveza. Zbog nepovoljnih dešavanja u ekonomijama zemalja iz kojih su vlasnici banaka iz F BiH i problema s kojima se suočavaju te zemlje, a posljedično i finansijski sistemi i bankarske grupacije, kao i najavljene mjere koje država Austrija planira poduzeti u cilju jačanja održivosti poslovnih modela velikih međunarodnih aktivnih austrijskih banaka, a time i očuvanja kreditnog rejtinga zemlje¹³, može se očekivati da buduća finansijska podrška matičnih grupacija biti restriktivnija, tako da će se kreditni rast u narednom periodu u Federaciji BiH morati više finansirati iz rasta domaćih izvora.

U uvjetima krize i otežanog pristupa tržištu novca i novim sredstvima, rasta likvidnosnog rizika kao rezultata pogoršanja naplativosti kredita i rasta nenaplativih potraživanja, nezadovoljavajuće ročne strukture domaćih depozitnih izvora, očekivanog daljeg smanjenja stranih izvora finansiranja, problem nepovoljne ročne strukture izvora finansiranja, primarno depozita, kao i njihovog rasta, u narednom periodu biće u fokusu kod većine banaka.

Depoziti ostalih sektora su takođe smanjeni: depoziti javnih preduzeća imali su pad od 6% ili 78 miliona KM i sa 31. 03. 2012. godine iznosili su 1,33 milijarde KM ili 12,6% ukupnih depozita, što je drugi po visini sektorski izvor. Depoziti vladinih institucija, nakon pada od 9% ili 60 miliona KM, na kraju prvog kvartala 2012. godine iznosili su 645 miliona KM, što je 6,1% ukupnih depozita.

Valutna struktura depozita na kraju posmatranog perioda neznatno je promijenjena: depoziti u stranoj valuti (sa dominantnim učešćem EURO) u iznosu od 5,76 milijardi KM smanjili su učešće sa 55% na 54%, a depoziti u domaćoj valuti iznosili su 4,86 milijardi KM, što je učešće od 46%.

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka u 2012. godini imali su neznatan rast od 0,4% ili 23 miliona i sa 31. 03. 2012. godine iznosili su 5,38 milijardi KM.

Tabela 13: Nova štednja stanovništva po periodima					
BANKE	I Z N O S (u 000 KM)			INDEKS	
	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Državne	47.148	50.259	50.667	107	101
Privatne	4.926.361	5.311.178	5.333.765	108	100
UKUPNO	4.973.509	5.361.437	5.384.432	108	100

¹³ Suština mjera je da kreditna aktivnost supsidijara austrijskih banaka u centralnoj, istočnoj i jugoistočnoj Evropi (CESEE) ubuduće bude uvjetovana pojačanim održivim finansiranjem iz domaćih izvora.

Grafikon 12: Nova štednja stanovništva po periodima

U tri najveće banke nalazi se 70% štednje, dok sedam banaka ima pojedinačno učešće manje od 1%, što iznosi svega 3,5% ukupne štednje u sistemu.

Od ukupnog iznosa štednje 32% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 68% u stranoj valuti.

Tabela 14: Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)						INDEKS	
	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		3/2	4/3
	1	2	3	4	5	6		
Kratkoročni štedni depoziti	2.581.767	51,9%	2.606.732	48,6%	2.611.772	48,5%	101	100
Dugoročni štedni depoziti	2.391.742	48,1%	2.754.705	51,4%	2.772.660	51,5%	115	101
UKUPNO	4.973.509	100,0 %	5.361.437	100,0 %	5.384.432	100,0 %	108	100

Ročna struktura štednih depozita ostala je skoro ista kao na kraju 2011. godine, dugoročni štedni depozita s učešćem od 51,5%, a kratkoročni 48,5%.

Dugogodišnji kontinuirani rast i pozitivni trendovi u segmentu štednje u bankama u F BiH, rezultat su, s jedne strane, jačanja sigurnosti i stabilnosti ukupnog bankarskog sistema za što je od ključnog značaja postojanje funkcionalne, efektivne i efikasne bankarske supervizije koju provodi FBA, a s druge strane, postojanje sistema osiguranja depozita, čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti bankarskog, odnosno finansijskog sektora i zaštita štediša. U cilju očuvanja i jačanja povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankarskog sistema u BiH, u decembru 2008. godine iznos osiguranog depozita povećan je na 20.000 KM. Nakon toga pokrenuta je inicijativa za povećanje osiguranog depozita, tako da je od 01. 04. 2010. godine isti povećan na 35.000 KM, a sve poduzete aktivnosti su usmjerene na smanjenje utjecaja globalne ekonomske krize na bankarski i ukupni ekonomski sistem F BiH i BiH.

Sa 31. 03. 2012. godine ukupno 16 banaka iz Federacije BiH je uključeno u program osiguranja depozita (imaju licencu Agencije za osiguranje depozita u BiH), a prema dostavljenim podacima u ovim bankama je deponovano 97% ukupnih depozita i 98% ukupne štednje.

Preostale tri banke ne mogu aplicirati za prijem zbog neispunjavanja kriterijuma koje je propisala Agencija za osiguranje depozita BH: jedna zbog postojećeg kompozitnog ranga, a dvije jer se nalaze pod privremenom upravom.

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹⁴ banaka u F BiH na dan 31. 03. 2012. godine iznosio je 2,1 milijardu KM.

-u 000 KM-

Tabela 15: Regulatorni kapital								
OPIS	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)		
1.a.Osnovni kapital prije umanjnja	1.885.159		2.008.081		1.947.028		107	97
1.1. Dionički kapital-obične i trajne nekum.dion.	1.170.468		1.190.482		1.190.482		102	100
1.2. Iznos emisioinih ažia	136.485		136.485		136.485		100	100
1.3.Rezerve i zadržana dobit	578.206		681.114		620.061		118	91
1.b.Odbitne stavke	313.321		351.004		250.006		112	71
1.1. Nepokriveni gubici iz ranijih godina	92.058		250.611		191.699		272	76
1.2. Gubitak iz tekuće godine	157.933		43.132		5.201		27	12
1.3. Trezorske dionice	81		81		81		100	100
1.4.. Iznos nematerijalne imovine	63.249		57.180		53.025		90	93
1. Osnovni kapital (1a-1b)	1.571.838	76%	1.657.077	78%	1.697.022	79%	105	102
2. Dopunski kapital	489.986	24%	468.030	22%	447.761	21%	96	96
2.1. Dion.kapital-trajne prior.kumul.dion.	2.829		3.090		3.090		109	100
2.2. Opće rezerve za kreditne gubitke	209.612		211.862		208.935		101	99
2.3. Iznos revidirane tekuće dobiti	52.090		62.574 ¹⁵		44.145		120	71
2.4. Iznos subordinisanih dugova najviše do 50% iznosa osn.kap.	159.056		139.754		133.768		88	96
2.5. Stavke trajnog karaktera	66.399		50.750		57.823		76	114
3. Kapital (1 + 2)	2.061.824	100%	2.125.107	100%	2.144.783	100%	103	101
4. Odbitne stavke od kapitala	15.938		37.873		37.261		238	98
4.1. Ulozi banke u kap.dr.pravnih lica koji prelazi 5% osn.kap.	15.938		18.408		18.408		115	110
4.2. Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gub.po regulat.zahtjevu	-		19.465		18.853		N/a	97
5. Neto kapital (3- 4)	2.045.886		2.087.234		2.107.522		102	101

U prvom kvartalu 2012. godine kapital¹⁶ je povećan za 1% ili 19,7 miliona KM u odnosu na 2011. godinu, a promjene u osnovnom i dopunskom kapitalu su uticale na neznatnu izmjenu strukture regulatornog kapitala. Osnovni kapital je povećan za 2% ili 40 miliona KM, a učešće je povećano sa 78% na 79%, dok je dopunski smanjen za 4% ili 20 miliona KM, a učešće smanjeno sa 22% na 21%.

Rast osnovnog kapitala je najvećim dijelom po osnovu uključivanja ostvarene dobiti za 2011. godinu u iznosu od 81 milion KM u zadržanu dobit i rezerve (od čega su dvije banke uključile 53,4 miliona KM sa 31.12.2011. godine). Jedna banka je povećala osnovni kapital direktnom uplatom u rezerve iznosa od 20 miliona KM i istovremeno smanjila rezerve djelimičnim pokrićem nepokrivenog gubitka u iznosu od 105 miliona KM.

Odbitne stavke (koje umanjuju osnovni kapital) su smanjene za 101 milion KM i to najviše iz osnova smanjenja kumuliranih gubitaka kod jedne banke (105 miliona KM pokriveno iz rezevi), nematerijalne imovine za 4,1 milion KM, te povećanja tekućeg gubitka za 5,2 miliona KM.

Dopunski kapital je smanjen za 20,3 miliona KM, s većim promjenama u strukturi: dobit iz 2011. godine u iznosu od 81 milion KM, prenesena je u osnovni kapital, kod dvije banke (dobit ukupno iznosi 44 miliona KM) još uvijek je neraspoređena i iskazana je u dopunskom kapitalu, a dvije banke sa dobiti u ukupnom iznosu od 1,5 milion KM nisu uključile dobit u kapital jer

¹⁴ Regulatorni kapital definiran čl. 8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka („Službene novine Federacije BiH”, broj 3/03, 18/03, 53/06, 55/07, 81/07, 6/08, 86/10, 70/11).

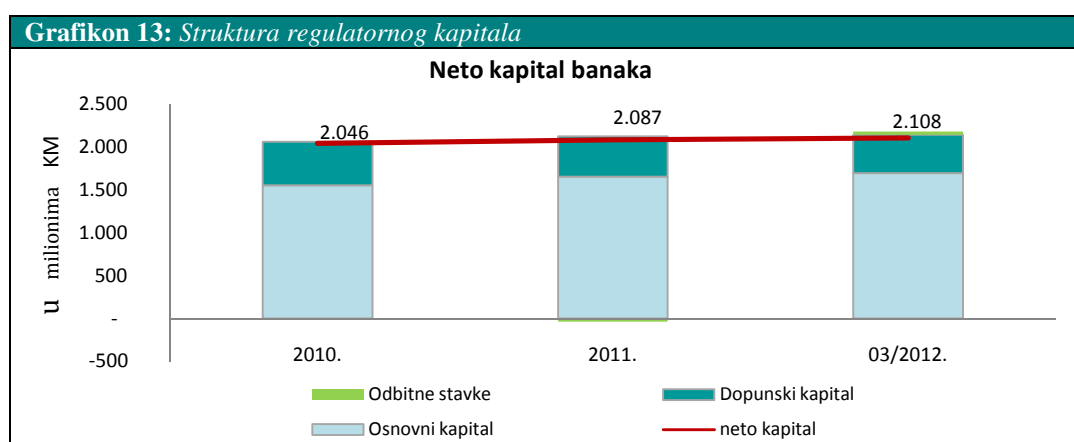
¹⁵ Po konačnim podacima osam banaka je uključilo iznos revidirane dobiti u dopunski, a dvije u osnovni kapital.

¹⁶ Izvor podataka je kvartalni Izvještaj o stanju kapitala banaka (Obrazac 1-Tabela A), propisan Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

eksterna revizija nije završena. Subordinisani dugovi (redovne otplate dospjelih obaveza) su smanjene za šest miliona KM, dok su stavke trajnog karaktera povećane za sedam miliona KM. Stavke općih rezervi za kreditne gubitke (dalje ORKG) su smanjene za tri miliona KM.

Izmjenom regulative u odbitne stavke od kapitala uključena je nova obračunska stavka: nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu, koja je sa 31. 03. 2012. godine iznosila 18,8 miliona KM, što je razlika između ukupno obračunatih rezervi po regulatornom zahtjevu i zbira iznosa ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezerviranja za gubitke po vanbilansnim stavkama, i rezervi za kreditne gubitke formiranih iz dobiti. Na kraju poslovne godine organi banke su u obavezi da prilikom donošenja odluke o raspodjele dobiti obezbjede pokriće nedostajućih RKG po regulatornom zahtjevu prije isplate dividendi (osim na prioritetne dionice) ili bilo kojih drugih isplata iz dobiti, ili iz raspoloživih kapitalnih rezervi koje se mogu koristiti za tu namjenu.

U narednom grafikonu je data struktura regulatornog kapitala.

Neto kapital je, kao i regulatorni, povećan za 1% ili 20 milion KM i sa 31. 03. 2012. godine iznosi 2,1 milijardu KM.

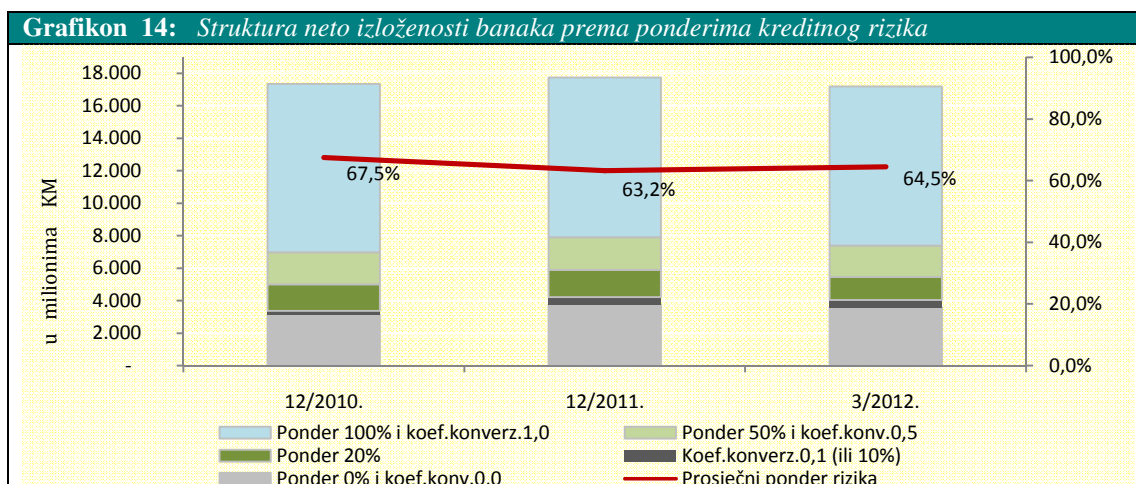
Stopa kapitaliziranosti banaka izražena kao odnos kapitala i aktive sa 31. 03. 2012. godine iznosila je 13,6%, što je za 0,5 procentnih poena više nego na kraju 2011. godine.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala¹⁷ banaka jeste koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i rizikom ponderisane aktive. Ovaj koeficijent je na nivou bankarskog sektora sa 31. 03. 2012. godine iznosio 17,5% što je za 0,4 procentna poena više nego na kraju 2011. godine, a razlog je smanjenje ukupnih ponderisanih rizika za 1% ili 110 miliona KM, te povećanje neto kapitala za 1% ili 20 miliona KM.

U narednoj tabeli daje se struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika, odnosno koeficijenta konverzije za vanbilansne stavke.

¹⁷ Zakonom propisana minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12%.

Tabela 16: Struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika					
O P I S	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.	INDEKS	
1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)
UKUPNA IZLOŽENOST (1+2):	17.354.697	17.743.664	17.197.000	102	97
1 Aktiva bilansa stanja	14.887.124	14.917.399	14.466.791	100	97
2. Vanbilansne pozicije	2.467.573	2.826.265	2.730.209	115	97
RASPORED PO PONDERIMA RIZIKA I KOEFICIJENTIMA KONVERZIJE					
Ponder 0%	3.147.567	3.721.678	3.535.786	118	95
Ponder 20%	1.640.802	1.674.585	1.432.014	102	86
Ponder 50%	42.576	83.165	80.234	195	96
Ponder 100%	10.056.179	9.437.971	9.418.757	94	100
Koef.konverzije 0,0	0	54.529	48.088	N/a	88
Koef.konverzije 0,1	220.264	445.006	455.871	202	102
Koef.konverzije 0,5	1.923.685	1.938.449	1.844.002	101	95
Koef.konverzije 1,0	323.624	388.281	382.248	120	98
RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KREDITNIH EKIVALENATA	11.713.116	11.216.477	11.095.110	96	99
Prosječni ponder rizika	67,5%	63,2%	64,5%	N/a	102

Ukupna neto izloženost banaka koja se ponderira, u prvom kvartalu 2012. godine je smanjena za 3% ili 547 miliona KM, na što je najviše uticao pad bilansnih stavki (uglavnom stavke koje se ponderišu sa 0% i 20%), i djelimično vanbilansnih stavki (najviše s koeficijentom konverzije 0,5), što je uticalo da rizik ponderisane aktive i kreditnih ekvivalenata ima isti smjer, odnosno pad od 121 milion KM (sa 11,71 milijardu KM na 11,09 milijardi KM). Na ovo su najviše uticala smanjenja stavki: potraživanja iz zemalja zone A (ponder 20%) i sredstava koje banke drže kod CBBiH (ponder 0%). S druge strane, ponderisani operativni rizik (POR) je povećan za 11 miliona KM, iznosi 976 miliona KM. Sve to je rezultiralo smanjenjem ukupnih ponderisanih rizika za 1% ili 110 miliona KM.

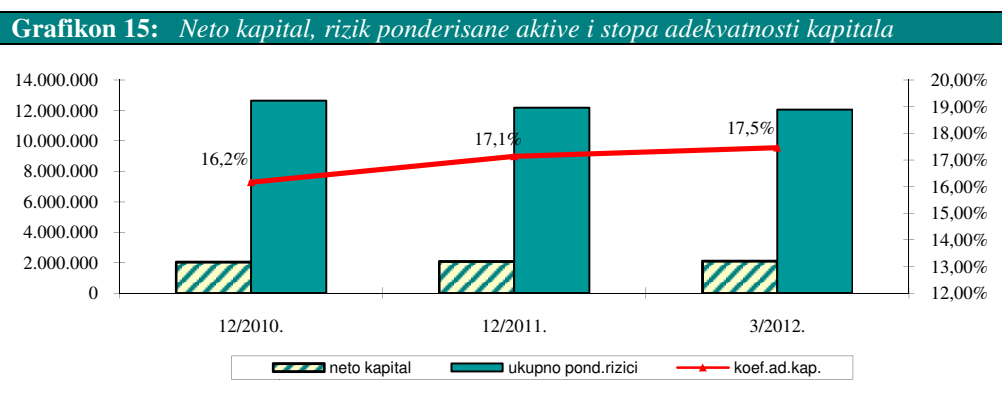
Sa 31.03.2012. godine učešće ponderisane aktive izložene kreditnom riziku iznosilo je 92%, a operativnom riziku 8%.

FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, u skladu sa zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sistema u cjelini, nalagala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i osiguranju kapitala adekvatnog visini i profilu postojeće i potencijalne izloženosti svim rizicima koji su imanentni

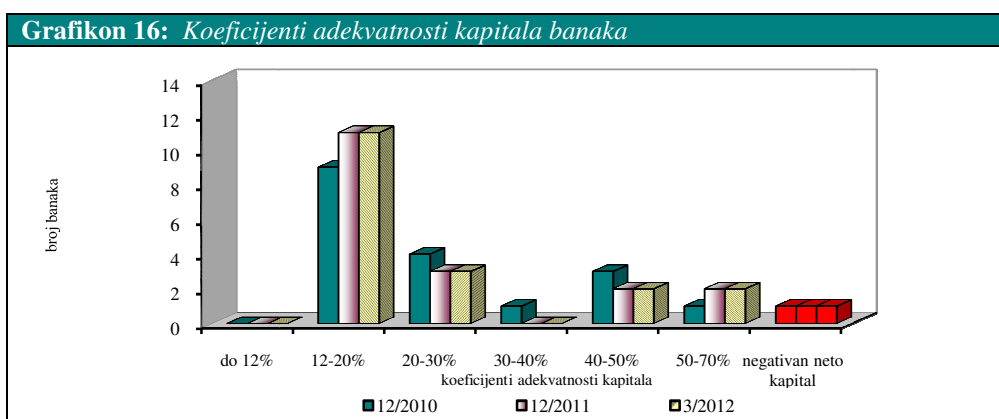
bankarskom poslovanju. U uslovima djelovanja ekonomske krize i rasta kreditnog rizika uzrokovanog padom kvaliteta kreditnog portfolija, što je dovelo do pada profitabilnosti kod većine banaka i poslovanja s gubitkom ili znatno manjom dobiti nego u periodu prije krize, ovaj zahtjev ima prioritetan značaj i zato je segment kapitala pod kontinuiranim pojačanim supervizorskim nadzorom. Jedna od mjera koje je FBA poduzela u cilju očuvanja kapitalne osnove i sigurnosti i stabilnosti banaka je i preporuka bankama da ostvarenu dobit za 2011. godinu ne usmjeravaju u isplatu dividendi nego u jačanje kapitalne osnove.

- 000 KM-

Tabela 17: Neto kapital, ukupni ponderisani rizici i stopa adekvatnosti kapitala					
OPIS	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.	INDEKS	
1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)
1. NETO KAPITAL	2.045.886	2.087.234	2.107.522	102	101
2. RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KRED. EKVIVALENATA	11.713.116	11.216.477	11.095.110	96	99
3. POR (PONDERISANI OPERATIVNI RIZIK)	942.707	965.932	976.943	102	101
4. UKUPNI PONDERISANI RIZICI (2+3)	12.655.823	12.182.409	12.072.053	96	99
5. STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (1/4)	16,2%	17,1%	17,5%	106	102

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema sa 31. 03. 2012. godine iznosi 17,5%, što je i dalje znatno više od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sistema i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Od ukupno 19 banaka u F BiH sa 31. 03. 2012. godine, 18 banaka imalo je koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12%, jedna banka pod privremenom upravom ima koeficijent manji od 12%, odnosno negativan koeficijent adekvatnosti kapitala. Prema analitičkim podacima na kraju prvog kvartala 2012. godine sedam banaka je imalo stopu adekvatnosti kapitala nižu nego na kraju 2011. godine, u rasponu od 0,2 do 3,7 procentnih poena, kod dvije banke je ostala nepromijenjena, dok je kod devet banaka bolja.

U nastavku se daje pregled stopa adekvatnosti kapitala kod 18 banaka u odnosu na zakonski minimum od 12%:

- 11 banaka ima stopu između 13,2% i 19,5%,
- šest banaka ima stopu između 22,4% i 54,1%,
- jedna banka ima stopu 65,5%.

Kao i do sada, prioritetan zadatak većine banaka u sistemu je dalje jačanje kapitalne osnove, a u fokusu su velike banke u sistemu, što je nužno za jačanje stabilnosti i sigurnosti i banaka i ukupnog bankarskog sistema, posebno zbog promjena u poslovnom i operativnom okruženju u kojem banke u Federaciji BiH posluju, djelovanja i uticaja svjetske finansijske i ekonomske krize i na našu zemlju i negativnih efekata koje ova kriza ima na bankarski sektor i ukupnu ekonomiju BiH. Nakon izbijanja krize, zbog pogoršanja kreditnog portfolija i rasta nenaplativih potraživanja, kapital banaka je pod pojačanim supervizorskim nadzorom, kako ne bi došlo do ugrožavanja stabilnosti banaka i erozije kapitalne osnove na nivo koji bi ugrozio ne samo poslovanje banaka, nego uticao na stabilnost ukupnog bankarskog sistema.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava-stavki bilansa i vanbilansnih stavki.

Stupanjem na snagu Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, banke su počev od 31. 12. 2011. godine dužne sačinjavati i prezentirati finansijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), pri čemu se za priznavanje i mjerenje finansijske imovine i obaveza primjenjuje MRS 39 - Finansijski instrumenti, priznavanje i mjerenje i MRS 37- Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Dakle, prilikom procjene izloženosti banaka kreditnom riziku, banke su dužne i dalje obračunavati RKG u skladu sa kriterijama iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, uvažavajući već formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezerviranja za gubitke po vanbilansnim stavkama koje se evidentiraju u knjigama banaka, kao i RKG formirane iz dobiti (na računima kapitala).

Tabela 18: Aktiva (bilans i vanbilans), RKG po regulatoru i ispravke vrijednosti po MRS-u			
O P I S	31.12.2011.	31.03.2012.	INDEKS
1. RIZIČNA AKTIVA ¹⁸	13.301.153	13.201.517	99
2. OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE	1.290.421	1.315.055	102
3. ISPRAVKA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA ZA VANB.STAVKE	1.037.061	1.069.018	103
4. POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUB.	253.360	246.100	97
5. FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUB.	292.214	292.225	100
6. NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULAT. REZ. IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUB.	19.465	18.852	97
7. NERIZIČNE STAVKE	5.787.457	5.363.707	93
8. UKUPNA AKTIVA (1+7)	19.088.610	18.565.224	97

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)¹⁹ banaka u F BiH sa 31. 03. 2012. godine iznosila je 18,6 milijardi KM i u odnosu na kraj 2011. godine manja je za 3% ili 523 miliona KM. Rizična aktiva iznosi 13,2 milijarde KM i manja je za 1% ili 100 miliona KM.

Nerizične stavke iznose 5,4 milijarde KM ili 29% ukupne aktive s vanbilansom i manje su za 7% ili 424 miliona KM u odnosu na kraj 2011. godine.

Ukupne obračunate RKG po regulatornom zahtjevu iznose 1,3 milijarde KM, a formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezerviranja za gubitke po vanbilansnim stavkama 1,1 milijarda KM. Razlika od 246 miliona KM je iznos potrebnih regulatornih rezervi, koje se pokrivaju s raspoloživim formiranim regulatornim rezervama iz dobiti (na nivou sistema iznose 292 miliona KM) kod svake pojedinačne banke, što je rezultiralo nedostajućim iznosom regulatornih rezervi²⁰ od 18,6 miliona KM²¹ koje predstavljaju odbitnu stavku od kapitala banaka.

Tabela 19: Ukupna aktiva, bruto bilansna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive								
O P I S	IZNOS (u 000 KM)						INDEKS	
	31.12.2010.	Strukt. %	31.12.2011.	Strukt. %	31.03.2012.	Strukt. %	8 (4/2)	9 (6/4)
1.	2	3	4	5	6	7		
Kredit	9.244.429	86,4	9.292.751	85,2	9.272.657 ²²	85,0	101	100
Kamate	51.348	0,5	108.647	1,0	100.468	0,9	212	92
Dospjela potraživanja	566.629	5,3	935.014	8,6	971.414	8,9	165	104
Potraživanja po plać. garancijama	553	0,0	24.808	0,2	29.052	0,3	4486	117
Ostali plasmani	410.797	3,8	171.052	1,6	164.434	1,5	42	96
Ostala aktiva	427.890	4,0	371.474	3,4	368.516	3,4	87	99
1.RIZIČNA BILANSNA AKTIVA	10.701.646	100,0	10.903.746	100,0	10.906.541	100,0	102	100
2. NERIZIČNA BILANSNA AKTIVA	5.035.264		5.290.275		4.860.934		105	92
3.BRUTO BILANSNA AKTIVA (1+2)	15.736.910		16.194.021		15.767.475		103	97
4.RIZIČNI VANBILANS	2.352.092		2.397.407		2.294.976		102	96
5.NERIZIČNI VANBILANS	0		497.182		502.773		n/a	101
6.UKUPNE VANBILANSNE STAVKE (4+5)	2.352.092		2.894.589		2.797.749		123	97
7.RIZIČNA AKTIVA S VANBILANSOM (1+4)	13.053.738		13.301.153		13.201.517		102	99
8. NERIZIČNE STAVKE (2+5)	5.035.264		5.787.457		5.363.707		115	93
9. AKTIVA S VANBILANSOM (3+6)	18.089.002		19.088.610		18.565.224		106	97

¹⁸ Isključen iznos plasmana i potencijalnih obaveza od 173.301 h/KM obezbjeđenih novčanim depozitom.

¹⁹ Aktiva definirana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka („Službene novine F BiH“, broj 3/03, 54/04, 68/05, 86/10, 6/11, 70/11, 85/11; 85/11-prečišćeni tekst).

²⁰ Nedostajući iznos regulatornih rezervi uključuje samo iznos iskazan kao pozitivna razlika između potrebnih i formiranih RKG.

²¹ Odbitna stavka u obračunu regulatornog kapitala.

²² Isključen iznos kredita od 117.664 hiljada KM pokriven novčanim depozitom (uključen u nerizičnu bilansnu aktivu).

Bruto bilansna aktiva²³ iznosi 15,8 milijardi KM, manja je za 3% ili 426 miliona KM, a rizična bilansna aktiva iznosi 11 milijardi KM što je 69% bruto bilansne aktive i na istom je nivou u odnosu na kraj 2011. godine. Nerizična bilansna aktiva iznosi 4,9 milijardi KM, nakon pada od 8% ili 429 miliona KM zbog smanjenja novčanih sredstava za 10% ili 455 miliona KM. Vanbilansne rizične stavke iznose 2,3 milijarde KM i manje su za 4% u odnosu na 2011. god. Nerizični vanbilans iznosi 503 miliona KM.

Uticaj ekonomske krize na ukupnu ekonomiju i privredu u BiH je i dalje izražen, tako da se i u 2012. godini, u segmentu kreditiranja kao ključnoj djelatnosti banaka, ne očekuje značajniji kreditni rast, što potvrđuju i podaci za prvi kvartal 2012. godine. Krediti su sa 31. 03. 2012. godine iznosili 10,4 milijarde KM i na istom su nivou u odnosu na kraj 2011. godine, dok je učešće u aktivi povećano za 2,2 procentna poena i iznosi 70,8%.

U prvom kvartalu 2012. godine plasirano je ukupno 1,2 milijarde KM novih kredita, što je 1,4% ili 18 miliona KM više u odnosu na isti period 2011. godine. Od ukupno plasiranih kredita na privredu se odnosi 72%, a na stanovništvo 28%. Ročna struktura novoodobrenih kredita je promjenjena u korist kratkoročnih kredita u odnosu na kraj 2011. godine, učešće dugoročnih iznosilo je 45%, a kratkoročnih 55% (31.12.2011: dugoročni 49%, kratkoročni 51%).

Tri najveće banke u F BiH s iznosom kredita od 6,1 milijarda KM imaju učešće od 58% u ukupnim kreditima na nivou sistema.

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u sljedećoj tabeli.

-u 000 KM-

Tabela 20: Sektorska struktura kredita

SEKTORI	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Vladine institucije	126.328	1,3	125.827	1,2	108.751	1,1	100	86
Javna preduzeća	238.105	2,4	257.547	2,5	255.202	2,5	108	99
Privatna preduzeća i društ.	4.815.426	48,2	4.917.787	47,2	4.978.859	47,7	102	101
Bankarske institucije	10.975	0,1	16.411	0,2	13.960	0,1	149	85
Nebankarske finansijske instit.	37.235	0,4	40.978	0,4	43.428	0,4	110	106
Građani	4.733.198	47,4	5.041.388	48,4	5.017.083	48,1	106	99
Ostalo	20.644	0,2	13.478	0,1	13.216	0,1	65	98
UKUPNO	9.981.911	100,0	10.413.416	100,0	10.430.499	100,0	104	100

U prvom kvartalu 2012. godine sektorska struktura kredita je neznatno promijenjena u odnosu na kraj 2011. godine. Krediti dati stanovništvu su smanjeni za 1% ili 24 miliona KM, iznose pet milijardi KM, što je učešće od 48,1% (na kraju 2011. godine 48,4%). Krediti dati privatnim preduzećima su veći za 1% ili 61 milion KM, iznose pet milijardi KM ili 47,7% ukupnih kredita (na kraju 2011. godine 47,2%).

Prema dostavljenim podacima od banaka sa stanjem 31. 03. 2012. godine, s aspekta strukture kredita stanovništvu po namjeni, učešće kredita je ostalo isto, za finansiranje potrošnih dobara²⁴ iznosi 73%, stambenih kredita 24%, a sa preostalih 3% kreditirani su mali zanati, mali biznis i poljoprivreda.

Tri najveće banke u sistemu plasirale su stanovništvu 61%, a privatnim preduzećima 56% ukupnih kredita datih ovim sektorima, što je isto kao i na kraju 2011. godine.

²³ Izvor podataka: Izvještaj o klasifikaciji aktive bilansa i vanbilansnih stavki banaka.

²⁴ Uključeno kartično poslovanje.

Valutna struktura kredita: najveće učešće od 65% ili 6,7 milijardi KM imaju krediti odobreni s valutnom klauzulom (EUR: 6,5 milijardi KM ili 96%, CHF: 286 miliona KM ili 4%), krediti u domaćoj valuti 34% ili 3,6 milijardi KM, a najmanje učešće od samo 1% ili 121 milion KM imaju krediti u stranoj valuti (EUR: 95 miliona KM ili 78%, CHF: 14 miliona KM ili 11%). Ukupan iznos kredita u CHF valuti od 300 miliona KM iznosi 2,9% ukupnog kreditnog portfolia i skoro cijeli iznos se odnosi na jednu banku u sistemu.

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihov kvalitet predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja banaka. Ocjena kvaliteta aktive je ustvari ocjena izloženosti kreditnom riziku plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije²⁵ dati su u sljedećoj tabeli.

Tabela 21: Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR) i potencijalni kreditni gubici (PKG)											
Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u%)									INDEKS	
	31.12.2010.			31.12.2011.			31.03.2012.				
	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	11(5/2)	12(8/5)
A	10.477.329	80,3	209.555	10.593.224	79,6	211.862	10.450.310	79,2	209.004	101	99
B	1.645.750	12,6	132.048	1.365.077	10,3	115.911	1.370.262	10,4	118.128	83	100
C	471.505	3,6	113.962	282.081	2,1	67.798	309.530	2,3	75.851	60	110
D	455.303	3,5	258.297	375.474	2,8	209.551	359.541	2,7	200.239	82	96
E	3.851	0,0	3.851	685.297	5,2	685.299	711.874	5,4	711.833	n/a	104
Rizična ak. (A-E)	13.053.738	100,0	717.713	13.301.153	100,0	1.290.421	13.201.517	100,0	1.315.055	102	99
Klasifikovana (B-E)	2.576.409	19,7	508.158	2.707.929	20,4	1.078.559	2.751.207	20,8	1.106.051	105	102
Nekvalitetna (C-E)	930.659	7,1	376.110	1.342.852	10,1	962.648	1.380.945	10,5	987.923	144	103
Nerizična akt.²⁶	5.035.264			5.787.457			5.363.707			115	93
UKUPNO (rizična i nerizična)	18.089.002			19.088.610			18.565.224			106	97

Ako se analizira kvalitet rizične aktive kroz kretanje i promjene ključnih pokazatelja, može se konstatovati da u prvom kvartalu 2012. godine nije bilo značajnih promjena, svi pokazatelji kvaliteta aktive su na istom nivou kao na kraju 2011. godine. Kod nekih banaka pokazatelji su imali blage oscilacije (poboljšanje ili pogoršanje), odnosno sedam banaka ima pokazatelje učešća klasifikovane u odnosu na rizičnu aktivu lošije od bankarskog sektora, a šest banaka ima učešće nekvalitetne u odnosu na rizičnu lošije od bankarskog sektora.

Klasifikovana aktiva je sa 31. 03. 2012. godine iznosila 2,7 milijardi KM, a nekvalitetna 1,4 milijarde KM (31. 12. 2011. godine: 2,7 milijardi KM i 1,3 milijarde KM).

Klasifikovana aktiva (B-E) je veća za 2% ili 43 miliona KM u odnosu na prethodnu godinu, B kategorija je na istom nivou, a nekvalitetna aktiva (C-E) je povećana za 3% ili 38 miliona KM.

²⁵ U skladu sa članom 22. stav (7) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banke su dužne da formiraju i kontinuirano održavaju rezerve za OKR i PKG u sljedećim procentima po kategorijama : A 2%, B 5% do 15%, C 16% do 40%, D 41% do 60% i E 100%.

²⁶ Stavke aktive koje se, u skladu s članom 2. stav (2) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne klasifikuju i stavke na koje se, u skladu sa čl.22. stav (8) Odluke, ne obračunavaju rezerve za OKG od 2%.

Koeficijent klasifikovane i rizične aktive iznosi 20,8% što je za 0,4 procentna poena više nego na kraju 2011. godine.

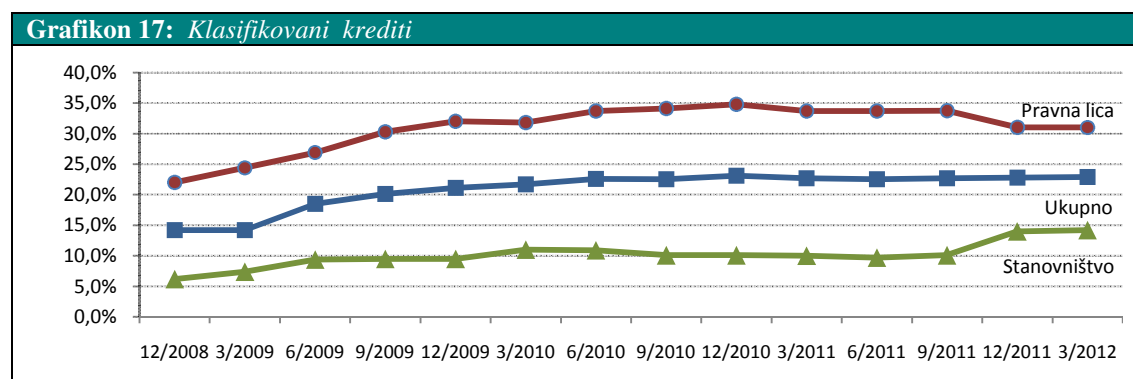
Ako se analizira odnos i trend nekvalitetne i rizične aktive, sa 31. 03. 2012. godine ovaj koeficijent je takođe povećan za samo 0,4 procentna poena i iznosi 10,5%, što je još uvijek relativno nizak omjer. Međutim, isti treba uzeti s dozom rezerve, imajući u vidu da učešće B kategorije u rizičnoj aktivni iznosi 10,4%, te sumnju da dio plasmana koji su iskazani u ovoj kategoriji imaju lošiji kvalitet i da trebaju biti kategorizirani kao nekvalitetna aktiva.

Sektorska analiza podataka temelji se na pokazateljima kvaliteta kredita datih za dva najznačajnija sektora: pravnim licima i stanovništvu. Dva navedena pokazatelja za ove sektore se značajno razlikuju i ukazuju na postojanje veće izloženosti kreditnom riziku, a time i potencijalnim kreditnim gubicima, kod kredita plasiranim pravnim licima.

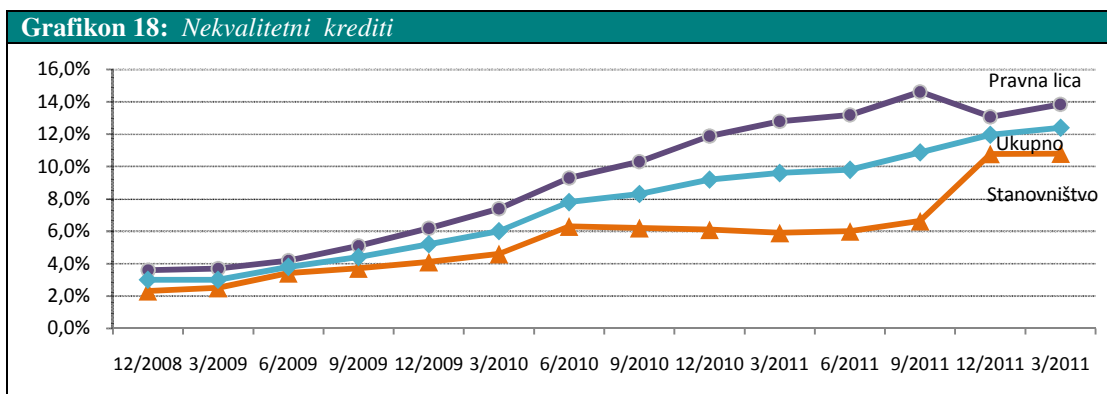
Tabela 22: Klasifikacija kredita datih stanovništvu i pravnim licima

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u %)												INDEKS
	31.12.2011.						31.03.2012.						
	Stanovni štvo	Učešće %	Pravna lica	Učešće %	UKUPNO Iznos	Učešće %	Stanovni štvo	Učešće %	Pravna lica	Učešće %	UKUPNO Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7	8	9	10	11	12 (8+10)	13	14(12/6)
A	4.333.709	85,97	3.704.037	68,95	8.037.747	77,19	4.305.930	85,83	3.735.159	69,00	8.041.089	77,09	100
B	164.303	3,26	961.222	17,89	1.125.525	10,81	170.552	3,40	928.439	17,15	1.098.991	10,54	98
C	128.579	2,55	143.050	2,66	271.628	2,61	113.976	2,27	184.216	3,40	298.192	2,86	110
D	156.475	3,10	207.653	3,87	364.128	3,49	156.925	3,13	192.575	3,56	349.500	3,35	96
E	258.322	5,12	356.066	6,63	614.388	5,90	269.701	5,37	373.026	6,89	642.727	6,16	105
UKUPNO	5.041.388	100,0	5.372.028	100,0	10.413.416	100,00	5.017.084	100,0	5.413.415	100,0	10.430.499	100,00	100
Klas. kred. B-E	707.679	14,04	1.667.991	31,04	2.375.669	22,81	711.154	14,17	1.678.256	31,00	2.389.410	22,90	101
Nekv. kred C-E	543.376	10,78	706.769	13,16	1.250.144	12,00	540.602	10,77	749.817	13,85	1.290.419	12,37	103
		48,39		51,61		100,00		48,10		51,90		100,00	
Učešće po sektorima u klasifikovanim kreditima, nekvalitetnim kreditima i B kategoriji:													
Klasifikacija B-E		29,79		70,21		100,00		29,79		70,21		100,00	
Nekvalitetna C-E		43,46		56,54		100,00		41,89		58,11		100,00	
Kategorija B		14,60		85,40		100,00		15,52		84,48		100,00	

Generalno, indikatori kvaliteta aktive su na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine, izuzev učešća nekvalitetnih kredita koje je povećano za 0,4 procentna poena, kao rezultat rasta ukupnih nekvalitetnih kredita za 3% ili 40 miliona KM i to pravnih lica za 6% ili 43 miliona KM, dok su nekvalitetni krediti stanovništva imali pad od 1% ili tri miliona KM.

Od ukupnih kredita odobrenih pravnim licima u iznosu od 5,4 milijarde KM, sa 31. 03. 2012. godine 31% ili 1,7 milijardi KM je klasificirano u kategorije B do E (na kraju 2011. godine isto), dok je od ukupno odobrenih kredita stanovništvu u iznosu od pet milijardi KM, u navedene kategorije klasificirano 14,17% ili 711 miliona KM (na kraju 2011. godine 14,04% ili 708 miliona KM).

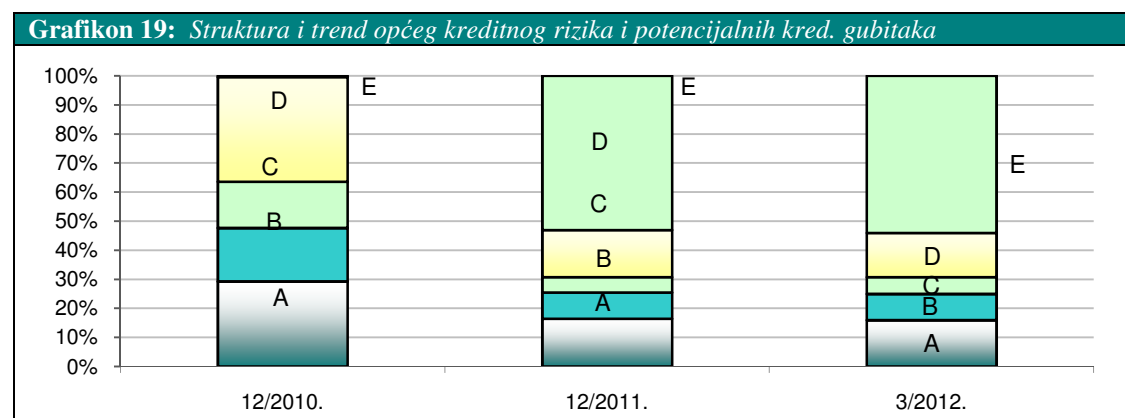

Od kredita plasiranih pravnim licima kao nekvalitetni krediti klasificirano je 13,85% ili 750 miliona KM od ukupnih kredita odobrenih ovom sektoru (sa 31. 12. 2011. godine iznosili su 707 miliona KM, što je 13,16% ukupnih kredita). Za sektor stanovništva isti iznose 10,77% ili 541 milion KM (31. 12. 2011. godine 10,78% ili 543 miliona KM).

Nivo općeg kreditnog rizika i procijenjenih potencijalnih kreditnih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih u skladu sa kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli i grafikonu.

Tabela 23: Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u%)						INDEKS	
	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
A	209.555	29,2	211.862	16,4	209.004	15,9	101	99
B	132.048	18,4	115.911	9,0	118.128	9,0	88	102
C	113.962	15,9	67.798	5,3	75.851	5,8	59	112
D	258.297	36,0	209.551	16,2	200.239	15,2	81	96
E	3.851	0,5	685.299	53,1	711.833	54,1	n/a	104
UKUPNO	717.713	100,0	1.290.421	100,0	1.315.055	100,0	180	102

Analizirajući nivo obračunatih RKG ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2011. godine, rezerve za opći kreditni rizik (za kategoriju A) i potencijalne kreditne gubitke su veće za 2% ili 25 miliona KM i iznose 1,3 milijarde KM. Rezerve za opći kreditni rizik (A kategorija) su manje za 1% ili 3 miliona KM, a za B kategoriju veće za 2% ili 2,2 miliona KM. Zbog rasta nekvalitetne aktive (C i D kategorija) za 3% ili 38 miliona KM, povećane su i rezerve za ove najlošije kredite za 3% ili 25 miliona KM.

Jedan od najvažnijih pokazatelja kvaliteta aktive je odnos potencijalnih kreditnih gubitaka (PKG) i rizične aktive sa vanbilansom. Ovaj pokazatelj iznosi 8,4% i manji je za 0,3 procentna poena u odnosu na 2011. godinu.

Sa 31. 03. 2012. godine banke su prosječno za B kategoriju imale obračunate rezerve po stopi od 8,6%, za C kategoriju 24,5%, D kategoriju 55,7% i E 100% (na kraju 2011. godine: B 8,5%, C 24,0%, D 55,8% i E 100%).

U skladu sa MRS/MSFI banke su obavezne umanjena vrijednosti imovine knjižiti kroz troškove formirajući ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezerviranja za rizične vanbilansne stavke (ranije troškovi RKG).

Pregled ukupnih stavki aktive (bilans i vanbilans) i stavki u statusu neizmirenja obaveza (default), kao i pripadajuće ispravke vrijednosti i rezerviranja (utvrđenih u skladu sa internim metodologijama banaka čiji je minimum elemenata propisan regulativom FBA) na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli.

Tabela 24: Procjena i vrednovanje rizičnih stavki po MRS-u 39 i MRS-u 37					
Opis	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u%)				INDEX
	31.12.2011.		31.03.2012.		
	UKUPNO		UKUPNO		
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	
1	2	3	4	5	6 (4/2)
1. RIZIČNA AKTIVA (a+b)	13.301.153	100,0%	13.201.517	100%	99
a) Stavke u statusu neizmirenja obaveza (default)	1.379.235	10,4%	1.529.483	11,59%	111
a.1. bilansne stavke u defaultu	1.348.771		1.477.390		109
a.2. vanbilansne stavke u defaultu	30.464		52.093		171
b) Stavke u statusu izmirenja obaveza (performing assets)	11.921.918	89,6%	11.672.034	88,14%	98
1.1 UKUPNE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI RIZIČNE AKTIVE (a+b)	1.037.061	100,0%	1.069.018	100%	103
a) Ispravke vrijednosti za default	749.362	72,3%	777.437	72,72%	104
a.1. Ispravke vrijednosti bilansnih stavki u defaultu	742.534		769.390		104
a.2. Rezerve za vanbilans u defaultu	6.828		8.047		118
b) Ispravke vrijednosti za performing assets (IBNR ²⁷)	287.699	27,7%	291.581	27,28%	101
2. UKUPNI KREDITI (a+b)	10.413.416	100,0%	10.430.499	100%	100
a) Krediti u defaultu (non-performing loans)	1.331.815	12,8%	1.421.883	13,63%	107
b) Krediti u statusu izmirenja obaveza (performing loans)	9.081.601	87,2%	9.008.616	86,37%	99
2.1. ISPRAVKA VRIJEDNOSTI KREDITA (a+b)	929.579	100,0%	961.391	100%	103
a) Ispravka vrijednosti kredita u defaultu	701.292	75,4%	721.100	75,01%	103
b) Ispravka vrijednosti performing kredita (IBNR kredita)	228.287	24,6%	240.291	24,99%	105
Pokrivenost stavki u statusu neizmirenja obaveza (default)	54,3%		50,8%		
Pokrivenost stavki u statusu izmirenja obaveza (performing assets)	2,4%		2,5%		
Učešće kredita u defaultu u ukupnim kreditima	12,8%		13,6%		

Učešće kredita u defaultu u ukupnim kreditima povećano je sa 12,8% na 13,6%, a učešće svih stavki u defaultu u ukupnoj rizičnoj aktivi sa 10,4% na 11,59%.

²⁷ IBNR (identified but not reported)-latentni gubici.

Pokrivenost stavki u statusu neizmirenja obaveza (defaultu) ispravkama vrijednosti iznosi 50,8%, a stavki u statusu izmirenja obaveza (performing assets) 2,5%, a ukupne ispravke vrijednosti iznose 8% rizične aktive (12/11: 7,8%).

Zbog trenda rasta nenaplativih potraživanja, odnosno kašnjenja klijenata u plaćanju dospjelih kreditnih obaveza došlo je do aktiviranja jemstava kod jednog broja kredita u kašnjenju, koji su imali ovakvu vrstu osiguranja, tako da je teret otplate tih kredita pao na jemce, odnosno žirante. FBA je od 31.12.2009. godine propisala izvještaj o otplati kredita na teret jemaca, s ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje otplaćuju jemci. Prema izvještajima banaka u F BiH sa 31. 03. 2012. godine 3.227 jemaca je ukupno otplatilo 12,5 miliona KM od ukupno odobrenog iznosa kredita od 73 miliona KM (2.792 kreditne partije), što je za 11% manje u odnosu na iznos otplate na teret jemaca sa 31. 12. 2011. godine (14 miliona KM otplatila su 3.576 jemaca, dok je iznos ukupno odobrenih kredita bio 80 miliona KM-3.122 kreditne partije). Stanje preostalog duga iznosi 44 miliona KM (31. 12. 2011.: 47 miliona KM). Iz navedenih podataka može se zaključiti da se u prvom kvartalu 2012. godine smanjio iznos kredita koje otplaćuju jemci, stanje preostalog duga, kao i iznos otplate na teret jemaca. Učešće iznosa kredita i broja kreditnih partija koje otplaćuju jemci u odnosu na podatke za ukupan sistem je nizak i iznosi svega 0,42% i 0,23%.

U cilju ublažavanja negativnih efekata globalne finansijske i ekonomske krize, a vodeći računa o očuvanju stabilnosti bankarskog sektora, FBA je krajem 2009. godine donijela Odluku o privremenim mjerama za reprogram kreditnih obaveza fizičkih i pravnih lica²⁸.

Osnovni cilj donošenja ovakvih privremenih mjera bio je stimulisanje banaka na "oživljavanje" kreditne aktivnosti, a restrukturiranjem postojećih potraživanja, bez povećanja cijene kredita i troškova za postojeće dužnike, pomoći i fizičkim i pravnim licima da prevaziđu situaciju u kojoj su se našli zbog uticaja ekonomske krize (smanjena platežna sposobnost, kod fizičkih lica zbog gubitka posla, kašnjenja plate, smanjenja plata i sl., a kod pravnih zbog povećane nelikvidnosti, značajnog smanjenja poslovnih aktivnosti, vrlo teškog stanja u realnom sektoru uopće i sl.). Postupajući po navedenoj Odluci, banke u Federaciji BiH su u prvom kvartalu 2012. godine, od ukupno primljenih 104 zahtjeva za reprogram kreditnih obaveza odobrile 80 zahtjeva u ukupnom iznosu od 16 miliona KM ili 77%, što je za 13% više u poređenju sa prvim kvartalom 2011 god. Od ukupnog iznosa odobrenih reprogramiranih obaveza na pravna lica se odnosi 15 miliona KM, a na fizička lica jedan milion KM.

Neto efekat na rezerve za kreditne gubitke po osnovu izvršenih reprograma je povećanje od 39 hiljada KM. Treba istaći da je bilo suprotnih kretanja, odnosno i povećanja i smanjenja RKG po ovom osnovu, što je na kraju rezultiralo navedenim neto efektom.

Reprogramirani krediti u prvom kvartalu 2012. godine u odnosu na ukupne kredite 31. 03. 2012. godine imaju učešće od svega 0,15% (za sektor pravnih lica u odnosu na portfolio pravnih lica ovaj procenat iznosi 0,27%, dok je za sektor stanovništva 0,02%).

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je i po broju i po iznosu reprogramiranih kreditnih obaveza rezultat relativno skroman, ako se to upoređuje i s ukupnim kreditnim protfolijem i po sektorima (za pravna i fizička lica).

Iako rezultati i efekti primjene Odluke nisu značajni, ocjenjuje se da je donošenje ovakvog propisa bilo izuzetno važno, odnosno ovakvih mjera privremenog karaktera u uvjetima izraženog djelovanja finansijske i ekonomske krize i na finansijski i na realni sektor u F BiH bilo je nužno, te je imalo pozitivan efekat na dužnike (i fizička i pravna lica), olakšavajući im servisiranje

²⁸ "Službene novine F BiH", br.2/10 i 1/12.

dugova u skladu s njihovim platežnim mogućnostima. Stoga je prolongiranje promjene Odluke do kraja 2012. godine opravdano, posebno zbog činjenice da je uticaj krize još uvijek evidentan.

Analiza kvaliteta aktive, odnosno kreditnog portfolija pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je kreditni rizik dominantni rizik kod najvećeg broja banaka, a zabrinjava činjenica da jedan broj banaka ima neadekvatne prakse upravljanja, odnosno ocjene, mjerenja, praćenja i kontrole kreditnog rizika i klasifikaciju aktive, što se u on site kontrolama utvrdilo kroz značajne iznose nedostajućih rezervi za kreditne gubitke, koje su banke formirale po nalogu FBA.

FBA je bankama, kod kojih je kontrolom ocijenjen slab kvalitet aktive i slabe prakse upravljanja kreditnim rizikom, naložila korektivne mjere u smislu izrade operativnog programa koji mora sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njenog daljeg pogoršanja. Izvršavanje naloga FBA se kontinuirano nadzire kroz pojačan postkontrolni postupak na osnovu izvještaja i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao i provjere istog ciljanim on site kontrolama. Nadzor ovog segmenta poslovanja je pojačan zbog evidentnih negativnih trendova, što značajno utiče i na pogoršanje profitabilnosti banaka i slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka, zbog čega banke moraju pravovremeno poduzeti aktivnosti na pribavljanju kapitala iz eksternih izvora.

Transakcije s povezanim licima

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s licima povezanim sa bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosne principe i zahtjeve vezane za transakcije s licima povezanim s bankom, što je regulirano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s licima povezanim s bankom, u kojoj su propisani uslovi i način poslovanja banaka s povezanim licima. Na osnovu te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je da donese posebne politike banke za poslovanje s povezanim licima i da prati njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvještaja koji obuhvaćaju transakcije s jednim dijelom povezanih lica, i to kredite i potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obaveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih lica.

Set propisanih izvještaja uključuje podatke o kreditima datim sljedećim kategorijama povezanih lica:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i uprave banke i
- supsidijarnim licima i drugim preduzećima povezanim s bankom.

-000 KM-

Tabela 25: Transakcije s povezanim licima

Opis	DATI KREDITI ²⁹			INDEKS	
	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, subs. i drugim povezanim pred.	84.600	131.962	97.351	156	74
Članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	375	400	438	107	109
Upravi banke	2.239	2.170	2.061	97	95
UKUPNO	87.214	134.532	99.850	154	74
Potencijalne i preuzete vanbil. obaveze	22.653	29.818	37.173	132	125

U posmatranom periodu kreditne izloženosti prema osobama povezanim s bankom su smanjene za 26% zbog smanjenja izloženosti kod dvije velike banke, a potencijalne obaveze su povećane za 25%. Iz prezentiranih podataka može se zaključiti da se i dalje radi o malom iznosu kreditno-garancijskih poslova s povezanim licima i da je nivo rizika nizak. FBA posebnu pažnju (pri on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka s povezanim licima, naročito ocjeni sistema identifikacije i monitoringa izloženosti riziku poslovanja s povezanim licima. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja datih naloga u postkontrolnom postupku. To se pozitivno odrazilo na ovaj segment poslovanja, jer je u bankama značajno poboljšana kvaliteta upravljanja ovim rizikom

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz bilansa uspjeha, na nivou bankarskog sistema u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2012. godine ostvaren je pozitivan finansijski rezultat - dobit u iznosu od 30 miliona KM, što je na nivou sistema povećanje od 33% ili 7,6 miliona KM u odnosu na isti period 2011. godine. Pozitivan efekat na finansijski rezultat sistema posebno je imalo ostvarenje veće dobiti kod banaka koje su pozitivno poslovale i u istom periodu prošle godine (za četiri miliona KM), posebno kod jedne velike banke koja pripada grupi banaka koje su nosioci profitabilnosti i jedne srednje banke koja je ostvarila skoro tri puta veću dobit. Takođe, ostvaren je znatno manji gubitak kod banaka koje su u istom period prošle godine negativno poslovale (za šest miliona KM).

Najveći uticaj na poboljšanje profitabilnosti većine banaka imalo je smanjenje troškova ispravke vrijednosti u odnosu na troškove rezervi za kreditne gubitke u odnosu na isti period 2011. godine, a što je najvećim dijelom posljedica implementacije MRS-a 39 i MRS-a 37. Veći pad nekamatnih rashoda amortizirao je smanjenje ukupnog prihoda, što je uticalo na ostvarenje veće dobiti u odnosu na isti period prošle godine.

Pozitivan finansijski rezultat od 36 miliona KM ostvarilo je 12 banaka i isti je veći za 4% ili miliona KM nego u istom periodu 2011. godine. Istovremeno, gubitak u poslovanju u iznosu od pet miliona KM iskazan je kod sedam banaka i isti je manji za 54% ili šest miliona KM u odnosu na isti period 2011. godine.

Detaljniji podaci dati su u sljedećoj tabeli.

²⁹ Pored kredita, uključena i ostala potraživanja, deponovana sredstva i plasmani dioničarima (finansijskim institucijama) sa više od 5% glasačkih prava.

Tabela 26: Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak						
Opis	31.03.2010.		31.03.2011.		31.03.2012.	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	
Gubitak	-18.195	10	-11.386	14	-5.201	7
Dobit	12.522	9	34.170	5	35.600	12
Ukupno	-5.673	19	22.784	19	30.399	19

Kao i u ostalim segmentima, i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (36 miliona KM) 74% ili 26,5 miliona KM se odnosi na dvije najveće banke u sistemu, čiji je udio aktive u bankarskom sektoru 49%, dok se u ukupnom gubitku od pet miliona KM samo na jednu veliku banku u stranom vlasništvu, koja se, sa učešćem aktive 9,6%, u sistemu nalazi na trećem mjestu, odnosi 70,5% ili 3,7 miliona KM (u istom periodu prošle godine gubitak te banke iznosio je 6,7 miliona KM). Analitički podaci pokazuju da ukupno osam banaka ima lošiji finansijski rezultat (za 3,4 miliona KM), dok 11 banaka ima bolji rezultat (za 11 miliona KM).

Na osnovu analitičkih podataka, kao i pokazatelja za ocjenu kvaliteta profitabilnosti (visina ostvarenog finansijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenta koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu uspješnosti poslovanja) evidentno je da je ukupna profitabilnost sistema poboljšana u odnosu na prethodnu godinu, a posebno kod velikih banaka koje su nosioci profitabilnosti, koje su ostvarile znatno veću dobit nego u istom periodu prošle godine.

Na nivou sistema ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 205 miliona KM, sa stopom pada od 7% ili 16 miliona KM u odnosu na isti period 2011. godine. Ukupni nekamatni rashodi iznose 175 miliona KM, sa stopom pada od 12% ili 23 miliona KM, što se pozitivno odrazilo na ukupan finansijski rezultat sektora.

Blagi porast kreditnih aktivnosti kod jednog broja banaka u odnosu na isti period period 2011.godine, neutralizirao je smanjenje kreditnih aktivnosti kod drugih banaka, što je rezultiralo rastom prosječnih kredita za 3%, međutim, s druge strane, smanjenje prosječne kamatne stope na kredite imalo je za posljedicu pad kamatnih prihoda. Kamatni prihodi iznose 202 miliona KM, što je za 3% ili 6 miliona KM niže nego u istom periodu 2011. godine, a učešće u strukturi ukupnog prihoda je poraslo sa 94,4% na 98,6%. Najveće učešće imaju prihodi od kamata po kreditima koji su smanjeni za 3% ili šest miliona KM, a učešće u ukupnim prihodima je poraslo sa 85,1% na 89,0%, kao rezultat smanjenja prosječnih aktivnih kamatnih stopa na kredite za posmatrani period sa 1,88% na 1,76%. Prihodi po kamatonosnim računima kod depozitnih institucija, s niskim učešćem od 0,8%, imali su značajno smanjenje od 66% ili tri miliona KM, što je prvenstveno rezultat nižih naknada na obaveznu i iznad obavezne rezerve kod Centralne banke BiH.

Pozitivna kretanja zabilježena su u kamatnim rashodima, koji su u odnosu na prethodnu godinu imali neznatno veću stopu pada (-4%) u odnosu na stopu smanjenja kamatnih prihoda (-3%). Kamatni rashodi iznose 68 miliona KM, a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda poraslo je sa 32,4% na 33,5%. Kamatni rashodi po depozitima, kao najveća stavka i relativno i nominalno u iznosu u ukupnim kamatnim rashodima, smanjeni su za 5% ili tri miliona KM što je prvenstveno rezultat smanjenja prosječnih kamatonosnih depozita za 6%. Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama iznose 11 miliona KM i u odnosu na isti period 2011. godine bilježe rast od 5%, sa povećanjem učešća sa 4,8% na 5,4%.

Kao rezultat pada i kamatnih rashoda (-4%) i kamatnih prihoda (-3%), neto kamatni prihod smanjen je za 3% ili tri miliona KM i iznosi 134 miliona KM, s povećanim učešćem u strukturi ukupnog prihoda sa 62,0% na 65,1%.

Operativni prihodi iznose 71 milion KM i u odnosu na isti period 2011. godine manji su za 15% ili 12 miliona KM, a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda je smanjeno je sa 38,0% na 34,9%. Prema prethodnoj metodologiji prihodi iz osnova naplate ranije otpisanih potraživanja bilansno su se iskazivali na poziciji ostalih operativnih prihoda, dok se po novoj metodologiji netira na poziciji troškova ispravke vrijednosti (prihodi od smanjenja rezervisanja). U okviru operativnih prihoda najveće učešće imaju naknade za izvršene usluge koje bilježe rast od 3% ili jedan milion KM.

Ukupni nekamatni rashodi iznose 175 miliona KM i u odnosu na isti period 2011. godinu manji su za 12% ili 23 miliona KM, prvenstveno kao rezultat izrazitog smanjenja troškova ispravke vrijednosti, odnosno prema ranijoj metodologiji to su bili troškovi rezervi za kreditne gubitke. Istovremeno, njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda smanjeno je sa 89,7% na 85,2%. Troškovi ispravke vrijednosti iznose 36 miliona KM i u odnosu na isti period prošle godine, po tadašnjoj metodologiji troškovi rezervi za kreditne gubitke, niži su za 36% ili 20 miliona KM, što se pozitivno odrazilo na smanjenje njihovog učešća u strukturi ukupnog prihoda sa 25,2% na 14,4%.

S druge strane, operativni troškovi takođe, iako manjeg inteziteta, bilježe smanjenje od 4% ili pet miliona KM, od toga su troškovi fiksne aktive imali neznatan rast od 1% i iznose 39 miliona KM, a troškovi plata i doprinosa su smanjeni za 2% i iznose 61 milion KM.

Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećim tabelama i grafikonima.

- u 000 KM-

Tabela 27: Struktura ukupnih prihoda									
Struktura ukupnih prihoda	31.03.2010.		31.03.2011.		31.03.2012.		INDEKS		
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)	9 (6/4)	
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)	
I Prihodi od kamata i slični prihodi									
Kamatonosni rač. depozita kod depoz.inst.	3.523	1,2	4.570	1,6	1.553	0,6	130	36	
Kreditni i poslovi lizinga	194.653	68,8	188.076	64,3	182.519	66,7	97	97	
Ostali prihodi od kamata	14.824	5,3	15.990	5,4	18.099	6,6	108	113	
UKUPNO	213.000	75,3	208.636	71,3	202.171	73,9	98	97	
II Operativni prihodi									
Naknade za izvršene usluge	45.934	16,2	49.067	16,8	49.859	18,2	107	102	
Prihodi iz posl. sa devizama	6.445	2,3	8.355	2,8	8.629	3,2	130	103	
Ostali operativni prihodi	17.383	6,1	26.532	9,1	12.998	4,7	153	49	
UKUPNO	69.762	24,7	83.954	28,7	71.486	26,1	120	85	
UKUPNI PRIHODI (I + II)	282.762	100,0	292.590	100,0	273.657	100,0	103	94	

Grafikon 20: Struktura ukupnih prihoda

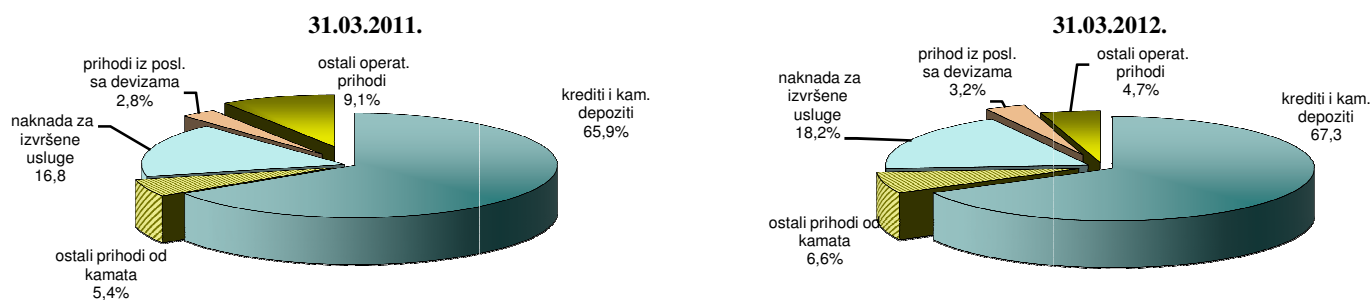
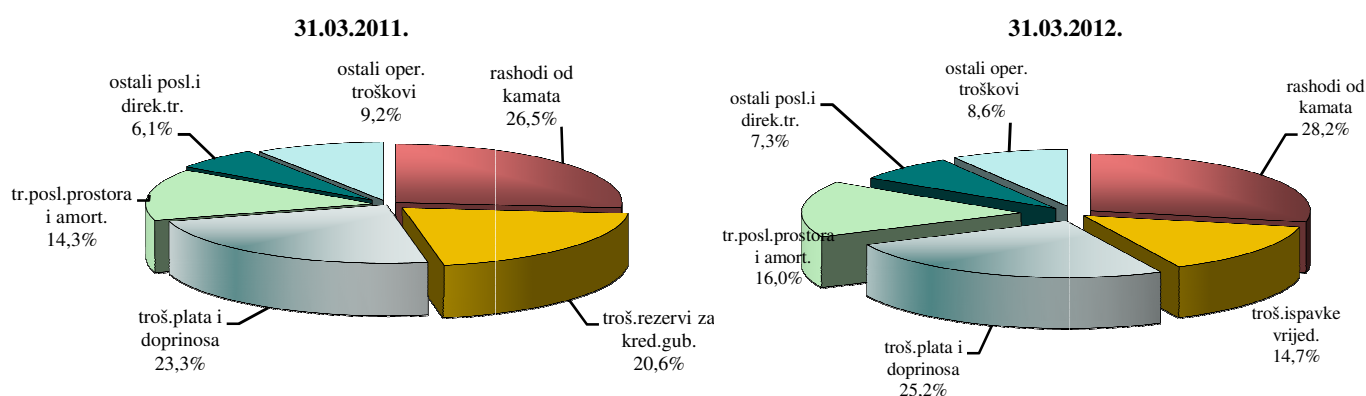

Tabela 28: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	31.03.2010.		31.03.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)/	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)/	9 (6/4)
I Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	71.926	24,9	56.808	21,0	53.701	22,1	79	95
Obaveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	11.177	3,9	10.600	3,9	11.070	4,5	95	104
Ostali rashodi od kamata	3.811	1,3	4.200	1,6	3.824	1,6	110	91
UKUPNO	86.914	30,1	71.608	26,5	68.595	28,2	82	96
II Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi ispravke vrijed. rizične akt., rezerviranja za poten.ob i ostala vrijed.uskladenje ³⁰	64.893	22,5	55.688	20,6	35.835	14,7	86	64
Troškovi plata i doprinosa	60.652	21,0	62.702	23,3	61.225	25,2	103	98
Troškovi posl.prostora i amortizacija	37.109	12,9	38.648	14,3	39.052	16,0	104	101
Ostali poslovni i direktni troškovi	15.757	5,4	16.336	6,1	17.727	7,3	104	109
Ostali operativni troškovi	23.309	8,1	24.824	9,2	20.824	8,6	106	84
UKUPNO	201.720	69,9	198.198	73,5	174.663	71,8	98	88
UKUPNI RASHODI (I + II)	288.634	100,0	269.806	100,0	243.258	100,0	93	90

Grafikon 21: Struktura ukupnih rashoda

U sljedećim tabelama dati su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka.

- u %-

Tabela 29: Koeficijenti profitabilnost, produktivnosti i efikasnosti po periodima

KOEFICIJENTI	31.03.2010.	31.03.2011.	31.03.2012.
Dobit na prosječnu aktivu	-0,04	0,15	0,20
Dobit na prosječni ukupni kapital	-0,35	1,33	1,44
Dobit na prosječni dionički kapital	-0,50	1,94	2,55
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	0,83	0,92	0,90
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	0,46	0,56	0,48
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	1,29	1,48	1,38
Poslovni i direktni rashodi ³¹ /prosječna aktiva	0,53	0,48	0,36
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	0,79	0,85	0,82
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	1,32	1,33	1,18

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti, zbog većeg iznosa ostvarene dobiti u odnosu na isti period prethodne godine, ROAA (zarada na prosječnu aktivu) je sa 0,15%

³⁰ Po prethodnoj metodologiji :Troškovi rezervi za opći kred. rizik i potencijalne kreditne gubitke.

³¹ U rashode su uključeni troškovi ispravke vrijednosti.

porastao na 0,20% i ROAE (zarada na prosječni dionički kapital) sa 1,94% na 2,55%. Međutim, produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive (1,38%) bilježi pogoršanje u odnosu na uporedni period prethodne godine (1,48%), zbog smanjenja ukupnog prihoda (-7%), kao, iako neznatnog, i smanjenja prosječne aktive (-1%). Kao posljedica značajnog smanjenja troškova ispravke vrijednosti (prethodne godine: troškovi rezervi za kreditne gubitke) ističe se i poboljšanje koeficijenta poslovnih i direktnih rashoda u odnosu na prosječnu aktivu, sa 0,48% na 0,36%.

U pogoršanim uslovima poslovanja banaka i zbog negativnih efekata koji i dalje ima ekonomska i finansijska kriza na bankarski sektor u FBiH, profitabilnost banaka će i u narednom periodu najviše biti pod uticajem daljeg kretanja i trenda u kvalitetu aktive, odnosno kreditnih gubitaka i kreditnog rizika, te će zavisi od efikasnog upravljanja i kontrole operativnih prihoda i troškova. U cilju poboljšanja profitabilnosti, potrebno je da se nastavi trend rasta kreditnih aktivnosti, ne samo da bi banke osigurale rast kamatnih prihoda, nego i zbog njihove osnovne društvene funkcije alociranja prikupljenih finansijskih sredstava u privredne tokove i ekonomiju, uvažavajući pri tome standarde opreznog poslovanja i dobre prakse upravljanja rizicima, primarno kreditnim rizikom. Međutim, treba imati u vidu eventualan uticaj koji bi mogla imati najava austrijskog regulatora za banke „kćerke“ (tržišni udio austrijskih banaka u bankarskom sistemu FBiH iznosi 47%) da će u budućnosti rast kredita biti vezan za rast domaćih depozita. Navedeno bi izazvalo pojačanu konkurenciju banaka za domaćim depozitima, što bi u konačnici rezultiralo rastom cijena izvora sredstava sa direktnim pritiskom na profitabilnost banaka i aktivne kamatne stope.

Također, dobit banaka, odnosno finansijski rezultat biće u velikoj mjeri pod utjecajem cjenovnog i kamatnog rizika, kako na strani izvora i kretanja cijena izvora finansiranja banaka, tako i mogućnosti ostvarivanja kamatne marže koja će biti dovoljna da pokrije sve nekamatne rashode i na kraju, osigura i zadovoljavajuću dobit na uloženi kapital za vlasnike banaka. Stoga je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvalitet menadžmenta i poslovna politika koju vodi, jer se time najdirektnije utiče na njene performanse.

2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

U cilju veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je od 01. 07. 2007. godine propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope³² za sve banke sa sjedištem u Federaciji BiH i njihove organizacione dijelove koji posluju na teritoriji FBiH, kao i na organizacione dijelove banaka koji posluju u Federaciji BiH. Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu kredita, odnosno prihoda na depozit, izraženu kao procenat na godišnjem nivou.

Efektivnom kamatnom stopom se smatra dekurzivna kamatna stopa koja se obračunava na godišnjem nivou, i to primjenom složenog kamatnog računa, na način da se diskontovana novčana primanja izjednačavaju sa diskontovanim novčanim izdacima dobrenih kredita, odnosno primljenih depozita.

³² Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (“Službene novine FBiH”, br. 27/07).

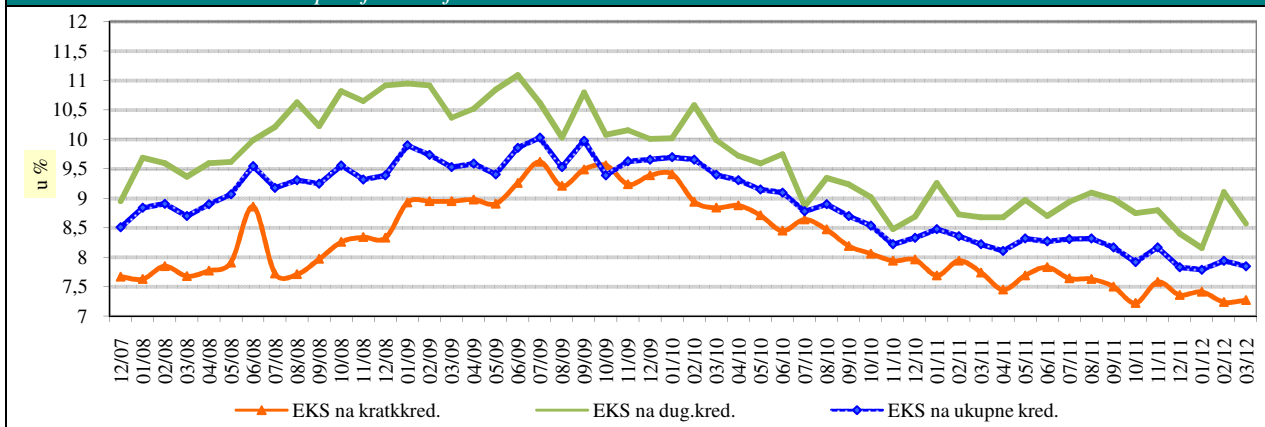
Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama na kredite i depozite odobrene odnosno primljene u izvještajnom mjesecu, u skladu s propisanom metodologijom³³.

U sljedećoj tabeli daje se pregled ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa (dalje: NKS i EKS) na kredite na nivou bankarskog sistema i za dva najznačajnija sektora (privredu i stanovništvo) za decembar 2010. godine, mart, juni i decembar 2011. godine, te mart 2012. godine.

Tabela 30 : Ponderisane prosječne mjesečne NKS i EKS na kredite

OPIS	12/2010		3/2011.		6/2011.		9/2011.		12/2011.		3/2012.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne kredite	7,51	7,96	7,18	7,74	7,27	7,86	6,93	7,50	6,78	7,36	6,60	7,27
1.1. Privredi	7,47	7,82	7,15	7,63	7,19	7,68	6,87	7,34	6,74	7,28	6,54	7,15
1.2. Stanovništvu	8,67	12,65	7,9	11,81	9,40	12,80	8,38	12,07	8,66	11,89	8,67	11,73
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne kredite	7,91	8,69	7,87	8,68	7,82	8,75	8,05	8,99	7,57	8,40	7,72	8,57
2.1. Privredi	7,34	7,82	7,37	7,81	7,17	7,67	7,54	8,08	6,96	7,59	6,62	7,10
2.2. Stanovništvu	8,79	10,05	8,49	9,57	8,26	9,46	8,46	9,71	8,25	8,51	8,50	9,59
3. Ukupno ponderisane kam. stope na kredite	7,72	8,33	7,54	8,22	7,55	8,31	7,43	8,17	7,14	7,83	7,45	7,85
3.1. Privredi	7,42	7,82	7,22	7,69	7,18	7,68	7,06	7,54	6,81	7,38	6,56	7,14
3.2. Stanovništvu	8,78	10,18	8,39	9,66	8,32	9,64	8,46	9,85	8,27	8,69	8,51	9,71

Grafikon 22: Ponderisane prosječne mjesečne EKS na kredite

Kod analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderisane EKS, a razlika u odnosu na ponderisanu NKS je rezultat naknada i provizija koji se plaćaju banci za odobreni kredit i koji ulaze u obračun cijene kredita. Zato EKS predstavlja stvarnu cijenu kredita.

Ponderisana EKS na kredite bilježi mjesečne oscilacije unutar 0,15 procentnih poena u prvom kvartalu 2012. godine, veća je za neznatnih 0,02 procentna poena u odnosu na nivo iz decembra 2011. godine, i iznosi 7,85%.

Ponderisane kamatne stope na dugoročne kredite u prvom kvartalu 2012. godine bilježe veće oscilacije (unutar 0,95 procentna poena) nego na kratkoročne (unutar 0,17 procentnih poena).

³³ Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope.

Ponderisana EKS na kratkoročne kredite u martu 2012. godine iznosila je 7,27%, što je za 0,9 procentnih poena manje u odnosu na decembar 2011. godine, dok je ponderisana EKS na dugoročne kredite je u martu 2012. godine iznosila 8,57%, što je u odnosu na decembar 2011. godine više za 0,17 procentnih poena.

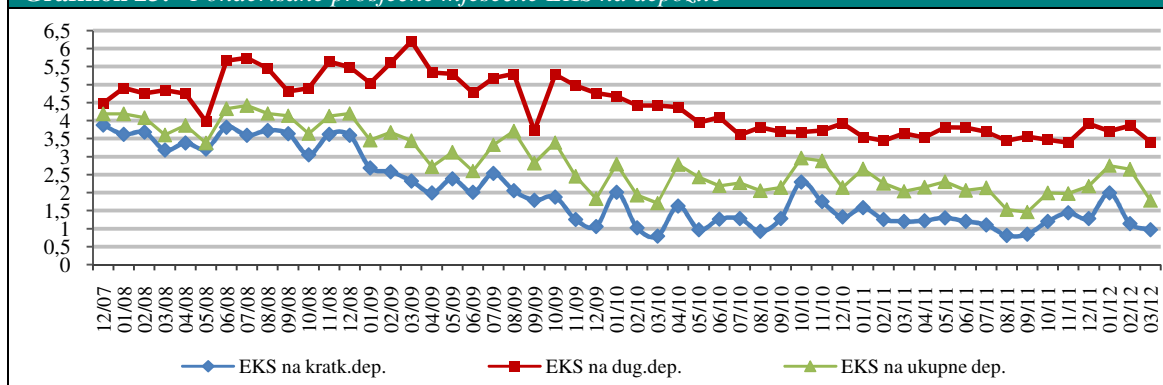
Kamatne stope na kredite plasirane u dva najvažnija sektora: privredi i stanovništvu³⁴, u posmatranom periodu 2012. godine kretale su se u suprotnom smjeru. Ponderisana EKS na kredite odobrene privredi, iako još uvijek niža od EKS na kredite stanovništvu, smanjena je sa 7,38% iz decembra 2011. godine na nivo od 7,14% u martu 2012. godine. Trend pada ponderisanih EKS na kredite odobrene privredi zabilježen je i kod kratkoročnih (sa 7,28% na 7,15%) i dugoročnih kredita (sa 7,59% na 7,10%), izuzev rasta kod dugoročnih kredita za 1,06 procentnih poena u februaru 2012. godine.

EKS na kredite plasirane stanovništvu u martu 2012. godine iznosi 9,71% što je za 1,02 procentna poena više u odnosu na decembar 2011. godine. Trend rasta ponderisanih EKS na kredite odobrene stanovništvu zabilježen je u januaru i februaru 2012. godine, i kod kratkoročnih i dugoročnih, dok u martu dolazi do njihovog pada, koji je izražajniiji kod kratkoročnih (za 0,93 procentna poena), a neznatan kod dugoročnih (za 0,05 procentnih poena), te isti iznose 11,73% odnosno 9,59%.

Ponderisane NKS i EKS po oročenim depozitima, izračunatim na osnovu mjesečnih izvještaja, za bankarski sektor prikazane su u sljedećoj tabeli.

Tabela 31 : Ponderisane prosječne mjesečne NKS i EKS na depozite												
OPIS	31.12.2010.		31.03.2011.		30.06.2011.		30.09.2011.		31.12.2011.		31.03.2012.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne depozite	1,31	1,32	1,2	1,2	1,21	1,20	0,94	0,94	1,28	1,28	0,97	0,97
1.1. do tri mjeseca	0,97	0,97	0,96	0,96	1,01	1,01	0,78	0,78	0,91	0,91	0,64	0,64
1.2. do jedne godine	2,61	2,63	2,19	2,19	2,53	2,51	2,40	2,41	2,74	2,74	1,77	1,77
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne depozite	3,89	3,92	3,63	3,65	3,78	3,81	3,54	3,56	3,88	3,91	3,39	3,41
2.1. do tri godine	3,78	3,80	3,55	3,56	3,64	3,65	3,44	3,45	3,73	3,75	3,23	3,24
2.2. preko tri godine	4,48	4,57	4,18	4,26	4,52	4,61	3,90	3,96	4,56	4,61	4,30	4,40
3. Ukupno ponderisane kam. stope na depozite	2,13	2,14	2,04	2,04	2,05	2,06	1,46	1,46	2,17	2,18	1,77	1,78

Grafikon 23: Ponderisane prosječne mjesečne EKS na depozite

³⁴ Po metodologiji razvrstavanja u sektore, obrtnici se uključuju u sektor stanovništva.

Za razliku od kredita, kod kojih uticaj na stvarnu cijenu imaju troškovi povezani s odobravanjem i servisiranjem kredita (pod uslovom da su poznati kod odobravanja), kod depozita gotovo da nema razlike između nominalne i efektivne kamatne stope.

U odnosu na decembar 2011. godine ponderisana EKS na ukupne oročene depozite u martu 2012. godine smanjena je za 0,4 procentna poena (sa 2,18% na 1,78%). Ponderisana EKS na kratkoročne depozite, osim rasta od 0,71 procentnih poena u januaru 2012. godine, imala je trend blagog pada, te je u martu iznosila 0,97% , što je u odnosu na nivo iz decembra 2011. godine smanjenje od 0,31 procentni poen. Ponderisana EKS na dugoročne depozite također je u blagom padu, u martu 2012. godine je iznosila 3,41%, što je manje za 0,5 procentnih poena u odnosu na decembar 2011. godine, sa zabilježenim rastom od 0,15 procentnih poena u februaru 2012. godine.

Kod kamata na kratkoročne depozite, najveće smanjenje proizilazi iz pada EKS na depozite oročene do jedne godine (sa 2,74% na 1,77%), sa najvećim padom kod depozita banaka i drugih finansijskih organizacija od 2,04 procentnih poena (sa 3,46% na 1,41%).

Banke su u martu 2012. godine plaćale privredi dosta niže kamatne stope na oročene depozite (0,69%) nego stanovništvu (2,78%), i kamatne stope privredi su manje u odnosu na decembar 2011. godine (2011.:1,28%) kao i kod stanovništva (2011.:3,07%).

Razlika u EKS privrede i stanovništva proizilazi iz strukture oročenih depozita. Naime, depoziti privrede se najviše oročavaju kratkoročno i to do tri mjeseca (manji dio do jedne godine), a ovi depoziti nose znatno niže kamatne stope. S druge strane, u strukturi depozita koji se oročavaju preko jedne godine (najveći iznos oročenja je do tri godine) dominantni su depoziti stanovništva.

Ponderisane kamatne stope na kredite koji se odnose na ugovoreno prekoračenje po računima i na depozite po viđenju, izračunate su na osnovu mjesečnih izvještaja, daju se u sljedećoj tabeli

Tabela 32 : Ponderisane prosječne NKS i EKS kredite-prekoračenja po računima i na depozite po viđenju

O P I S	31.12.2010.		30.06.2011.		30.09.2011.		30.12.2011.		31.03.2012.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kredite-prekoračenja po računima	8,29	8,29	8,87	9,03	8,89	9,02	8,73	8,86	8,45	8,56
2. Ponderisane kam. stope na depozite po viđenju	0,22	0,22	0,22	0,22	0,22	0,22	0,18	0,18	0,32	0,32

Na ove stavke aktive i pasive EKS je u pravilu jednaka nominalnoj kamatnoj stopi. Ponderisana EKS na ukupne kredite po prekoračenjima računa za bankarski sektor u martu 2012. godine iznosila je 8,56% (rast od 0,30 procentnih poena u odnosu na decembar 2011. godine), a na depozite po viđenju 0,32% , što je veće za 0,14 procentna poena u odnosu na decembar 2011. godine.

2.4. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sistem u svakoj zemlji, njegovu stabilnost i sigurnost.

Do izbijanja globalne finansijske i ekonomske krize, u normalnim uvjetima poslovanja banaka i stabilnom okruženju, rizik likvidnosti je za banke imao sekundaran značaj, odnosno kreditni

rizik je bio u prvom planu i uspostavljeni sistemi upravljanja, odnosno identificiranja, mjerenja i kontrole ovog rizika bili su pod kontinuiranim nadzorom u cilju njegovog unapređenja i poboljšanja. Međutim, treba istaći da je međuzavisnost svih rizika kojima banka jeste ili može da bude izložena u svom poslovanju veoma visoka.

Kada je došlo do poremećaja na finansijskim tržištima zbog uticaja globalne krize, rizik likvidnosti je naglo dobio na značaju, i upravljanje ovim rizikom postalo je ključni faktor za nesmetano poslovanje, blagovremeno izvršavanje dospjelih obaveza i očuvanje dugoročne pozicije banke, u smislu njene solventnosti i kapitalne osnove.

U posljednjem kvartalu 2008. godine, nakon širenja globalne krize i njenog negativnog uticaja na finansijski i ekonomski sistem u BiH, došlo je do porasta rizika likvidnosti u bankama u F BiH. Iako je došlo do povlačenja dijela štednih depozita i narušavanja povjerenja u banke, ocijenjeno je da nijednog trenutka likvidnost bankarskog sistema nije bila ugrožena, jer su banke u F BiH, zbog regulatornih zahtjeva i propisanih limita, koji se temelje na konzervativnom pristupu, imale značajna likvidna sredstva i dobru poziciju likvidnosti.

U 2009. godini zaustavljena su negativna kretanja iz posljednjeg kvartala 2008. godine, a osnovni pokazatelji likvidnosti, zahvaljujući najvećim dijelom smanjenoj kreditnoj aktivnosti, su poboljšani. U 2010. godini dolazi do blagog pogoršanja pokazatelja, što se sa nešto manjim intezitetom nastavilo i u 2011. godini i u prvom kvartalu 2012. godine, kao posljedica smanjenja novčanih sredstava po osnovu blagog povećanja kreditnih aktivnosti i investicija u vrijednosne papire, smanjenja depozita, plaćanja kreditnih obaveza, rasta nenaplaćenih potraživanja, te blagog pogoršanja ročne strukture izvora. I pored navedenog, likvidnost bankarskog sistema u Federaciji BiH i dalje je dobra, sa zadovoljavajućim učešćem likvidnih sredstava u ukupnoj aktivi, te dobrom ročnom usklađenošću finansijske aktive i obaveza. Međutim, zbog još uvijek prisutnog uticaja i djelovanja finansijske krize u svijetu, te dužničke krize u Eurozoni, koja se negativno reflektira na bankarske sisteme pojedinih evropskih zemalja i banke „majke“ banaka u F BiH, ocjena je da rizik likvidnosti i dalje treba biti pod pojačanim nadzorom. Pored navedenog, treba imati u vidu činjenicu da je uticaj krize na realni sektor još uvijek izražen, čije se negativne posljedice reflektiraju na ukupno privredno i ekonomsko okruženje u kojem banke u BiH posluju, što rezultira kašnjenjem dužnika u otplati dospjelih kreditnih obaveza i rastom nenaplativih potraživanja, odnosno do smanjenja priliva likvidnih sredstava u bankama i konverzije kreditnog rizika u rizik likvidnosti.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti propisani su minimalni standardi koje je banka dužna da osigura i održava u procesu upravljanja ovim rizikom, odnosno minimalni standardi za kreiranje i provođenje politike likvidnosti koja osigurava sposobnost banke da potpuno i bez odlaganja izvršava svoje obaveze na dan dospijea.

Navedeni propis predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i sadrži kvalitativne i kvantitativne odredbe i zahtjeve prema bankama. Propisani su limiti koje banke trebaju ispunjavati vezano za prosječni dekadni minimum i dnevni minimum novčanih sredstava u odnosu na kratkoročne izvore, kao i minimalni limiti ročne usklađenosti dospijea instrumenata finansijske aktive i obaveza do 180 dana.

U strukturi izvora finansiranja banaka u Federaciji BiH na dan 31. 03. 2012. godine najveće učešće od 72,1% i dalje imaju depoziti, zatim slijede uzeti krediti (uključujući subordinisane dugove³⁵ s učešćem od 9,9%. Uzeti krediti su sa dužim periodima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, te poboljšavaju ročnu usklađenost stavki aktive i obaveza.

³⁵ Subordinisani dugovi: uzeti krediti i stavke trajnog karaktera.

S druge strane, ročna struktura depozita je znatno nepovoljnija³⁶, a nakon dužeg perioda poboljšanja, tokom 2010. godine došlo je do blagog pogoršanja, što je trend koji se, sa nešto manjim intenzitetom, nastavio i u 2011. godini i u prvom kvartalu 2012. godine.

- u 000 KM-

Tabela 33: Ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću

DEPOZITI	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju	5.054.335	45,0	4.983.292	45,1	4.737.125	44,6	99	95
Do 3 mjeseca	344.926	3,1	433.030	3,9	214.469	2,0	126	50
Do 1 godine	1.085.115	9,6	756.233	6,8	796.089	7,5	70	105
1. Ukupno kratkoročni	6.484.376	57,7	6.172.555	55,8	5.747.683	54,1	95	93
Do 3 godine	2.832.507	25,2	3.222.092	29,2	3.270.497	30,8	114	102
Preko 3 godine	1.915.947	17,1	1.655.867	15,0	1.597.453	15,1	86	96
2. Ukupno dugoročni	4.748.454	42,3	4.877.959	44,2	4.867.950	45,9	103	100
UKUPNO (1 + 2)	11.232.830	100,0	11.050.514	100,0	10.615.633	100,0	98	96

Ukupni depoziti su u odnosu na 31.12.2011. godine smanjeni za 4% ili 435 miliona KM, najvećim dijelom po osnovu smanjenja depozita privatnih preduzeća za 17% ili 244 miliona KM i bankarskih institucija za 12% ili 145 miliona KM. Ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću je relativno dobra, s učešćem kratkoročnih depozita od 54,1% i dugoročnih 45,9%. U odnosu na kraj 2011. godine evidentno je blago poboljšanje ročnosti zbog smanjenja učešća kratkoročnih depozita za 1,7 procentnih poena i za isto povećanje dugoročnih depozita.

Promjene u ročnoj strukturi rezultat su smanjenja kratkoročnih depozita za 7% ili 425 miliona KM, najvećim dijelom po viđenju kod sektora privatnih preduzeća, javnih preduzeća i vladinih institucija, dok su dugoročni depoziti zadržani na približno istom nivou (smanjeni za 0,2% ili 10 miliona KM). Treba istaći da je kod dugoročnih depozita i dalje dominantno učešće dva sektora, i to: stanovništva sa povećanjem učešća sa 57,7% na 58,2% i bankarskih institucija sa smanjenjem učešća sa 18,1% na 16,3%. U depozitima oročenim od jedne do tri godine najveće učešće od 65,5% imaju depoziti stanovništva, uz napomenu da je, zbog sporijeg porasta ovih depozita od ukupnih depozita od jedne do tri godine, došlo do blagog smanjenja učešća za 0,9 procentnih poena, dok i u periodu preko tri godine najveće učešće od 43,2% imaju depoziti stanovništva, a depoziti bankarskih institucija nakon dužeg perioda i prisutnog trenda smanjenja imaju nešto manje učešće od 42,6% (na kraju 2011. godine 46,1%; 2010. godine 60,9%).

Iako ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću prikazuje blago poboljšanje ročnosti, za analizu rizika likvidnosti relevantnija je ročnost depozita po preostalom dospijeću, jer prikazuje stanje depozita za period od izvještajnog datuma do datuma dospijeća, što je prezentirano u narednoj tabeli.

- u 000 KM-

Tabela 34: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

DEPOZITI	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju (do 7 dana)	5.377.075	47,9	5.184.070	46,9	4.865.872	45,8	96	94
7- 90 dana	776.732	6,9	917.917	8,3	887.781	8,4	118	97
91 dan do jedne godine	2.240.255	19,9	2.219.223	20,1	2.316.602	21,8	99	104
1. Ukupno kratkoročni	8.394.062	74,7	8.321.210	75,3	8.070.255	76,0	99	97
Do 5 godina	2.214.874	19,7	2.330.117	21,1	2.175.041	20,5	105	93
Preko 5 godina	623.894	5,6	399.187	3,6	370.337	3,5	64	93
2. Ukupno dugoročni	2.838.768	25,3	2.729.304	24,7	2.545.378	24,0	96	93
UKUPNO (1 + 2)	11.232.830	100,0	11.050.514	100,0	10.615.633	100,0	98	96

³⁶ Prema preostalom dospijeću

Iz podataka se može zaključiti da je ročna struktura depozita po preostalom dospijeću znatno lošija zbog visokog učešća kratkoročnih depozita od 76%, te da ima trend blagog pogoršanja. Kratkoročni depoziti su imali pad od 3% ili 251 milion KM, s povećanjem učešća za 0,7 procentnih poena, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 7% ili 184 miliona KM, uz smanjenje učešća sa 24,7% na 24%. Ako se pogleda struktura dugoročnih depozita, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do 5 godina (85,5% dugoročnih depozita i 20,5% ukupnih depozita). Ako se uporede podaci o ročnosti depozita po ugovorenom i preostalom dospijeću, može se zaključiti da je od 4,87 milijardi KM dugoročno ugovorenih depozita, sa 31. 03. 2012. godine cca 2,32 milijarde KM imalo preostalo dospijeće manje od jedne godine.

Postojeća ročna struktura depozita, kao najvećeg izvora finansiranja banaka u F BiH, kod većeg broja banaka postaje sve više limitirajući faktor kreditnog rasta, s obzirom da je najveća potreba banaka za plasiranjem dugoročnih kredita. Stoga se banke suočavaju s problemom kako osigurati kvalitetnije izvore u smislu ročnosti, posebno zbog činjenice da je značajno smanjen priliv finansijskih sredstava (zaduživanje) iz inostranstva, kako od matičnih grupacija, tako i od finansijskih institucija-kreditora.

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala, i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu i drže ročne debalanse između izvora i plasmana u okviru propisanih minimalnih limita.

-u 000 KM-

Tabela 35: Ročna struktura kredita

KREDITI	31.12.2010.		31.12.2011.		31.03.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Dospjela potraživanja i plaćene vanbil.obaveze	567.182	5,7	959.822	9,2	1.000.466	11,6	169	104
Kratkoročni krediti	2.129.184	21,3	2.285.804	22,0	2.328.490	22,3	107	102
Dugoročni krediti	7.285.545	73,0	7.167.790	68,8	7.101.543	68,1	98	99
UKUPNO KREDITI	9.981.911	100,0	10.413.416	100,0	10.430.499	100,0	104	100

U posmatranom periodu 2012. godine dugoročni krediti su smanjeni za 1% ili 66 miliona KM, kratkoročni krediti bilježe porast od 2% ili 43 miliona KM, dok su dospjela potraživanja povećana za 4% ili 40 miliona KM, od čega se najveći iznos od 21 milion KM odnosi na privatna preduzeća. U strukturi dospjelih potraživanja 63% se odnosi na privatna preduzeća, 34% stanovništvo i 3% na ostale sektore.

Sektorska analiza po ročnosti za dva najznačajnija sektora pokazuje da su krediti plasirani stanovništvu 84,8% dugoročni, a od ukupno odobrenih kredita privatnim preduzećima na dugoročne se odnosi 50,3%.

U strukturi aktive krediti, kao najznačajnija kategorija, imaju i dalje najveće učešće od 70,8% što je za 2,2 procentna poena više u odnosu na kraj 2011. godine, zbog smanjenja aktive za 3%, dok su krediti zadržani na približno istom nivou, odnosno imali su neznatan porast od 0,2%. Novčana sredstva su smanjena za 10% ili 455 miliona KM, a njihovo učešće, u odnosu na kraj 2011. godine, smanjeno je sa 28,8% na 26,6%.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti je prikazan u sljedećoj tabeli. Prelazak na novu regulativu sa 31. 12. 2011. godine doveo je do značajnog povećanja iznosa ukupnih kredita što je imalo uticaja na pogoršanje pokazatelja: krediti u odnosu na depozite i uzete kredite, u odnosu na prethodne periode. U prvom kvartalu 2012. godine došlo je do blagog pogoršanja pokazatelja likvidnosti.

- u % -

Tabela 36: Koeficijenti likvidnosti			
Koeficijenti	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.
1	2	3	4
Likvidna sredstva ³⁷ / ukupna aktiva	30,2	29,0	27,0
Likvidna sredstva / kratkoročne finans.obaveze	50,8	49,1	45,7
Kratkoročne finans.obaveze/ ukupne finans.obaveze	68,1	69,5	69,9
Kreditni / depoziti i uzeti krediti ³⁸	79,0	84,2	87,9
Kreditni / depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi ³⁹	77,6	82,8	86,5

Banke su u 2011. godini redovno ispunjavale obavezu održavanja propisane obavezne rezerve kod Centralne banke BiH. Obavezna rezerva kao značajan instrument monetarne politike, u BiH u uslovima funkcioniranja valutnog odbora i finansijski nerazvijenog tržišta, jedini je instrument monetarne politike putem kojeg se ostvaruje monetarna kontrola, u smislu prevencije brzog rasta kredita i smanjenja multiplikacije, ali i povećanja likvidnosti banaka u uslovima uticaja krize i pojačanog odliva sredstava iz banaka, kao što se to desilo nakon 01. 10. 2008. godine u BiH. S druge strane, primjena regulative o deviznom riziku i održavanje valutne usklađenosti s propisanim limitima, utiče takođe značajno na iznos koji banke drže na računu rezervi kod Centralne banke BiH u domaćoj valuti, čime se osigurava visoka likvidnost banaka pojedinačno i bankarskog sektora.

Sve banke kontinuirano ispunjavaju i to znatno iznad propisanog minimuma, obavezu dekadnog prosjeka od 20% u odnosu na kratkoročne izvore sredstava i dnevnog minimuma od 10% prema istoj osnovici, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

- u 000 KM-

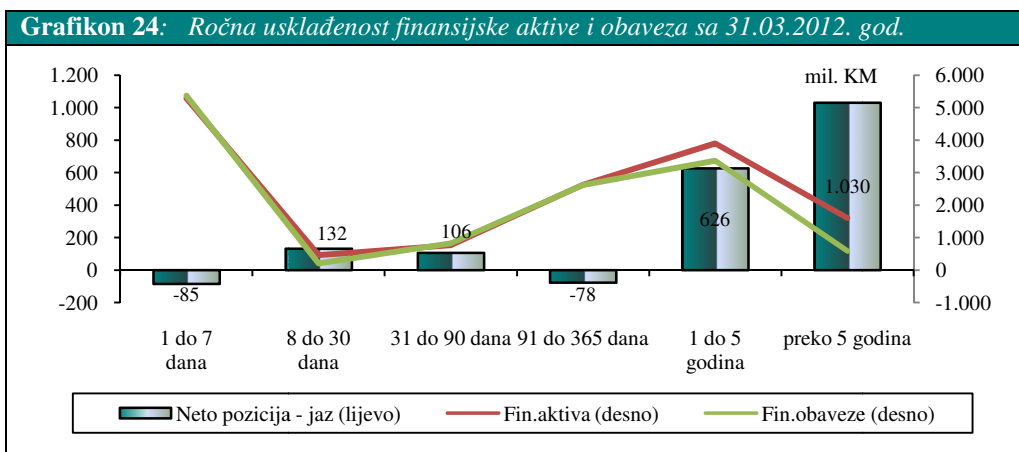
Tabela 37: Pozicija likvidnosti - dekadni prosjek i dnevni minimum					
	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos		
1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)
1. Prosječno dnevno stanje novčanih sredstava	3.887.490	3.759.486	3.432.500	97	91
2. Najniže ukupno dnevno stanje novč.sredst.	3.585.319	3.550.990	3.221.529	99	91
3. Kratkoročni izvori sred.(osnovica za obračun)	6.128.941	6.013.102	5.876.287	98	98
4. Iznos obaveze :					
4.1. dekadni prosjek 20% od iznosa red.br. 3	1.225.788	1.202.620	1.175.257	98	98
4.2. dnevni minimum 10% od iznosa red.br.3	612.894	601.310	587.629	98	98
5. Ispunjenje obaveze : dekadni prosjek					
Višak = red.br.1 – red.br. 4.1.	2.661.702	2.556.866	2.257.243	96	88
6. Ispunjenje obaveze : dnevni minimum					
Višak = red.br.2 – red.br. 4.2.	2.972.425	2.949.680	2.633.900	99	89

Ukoliko se posmatra ročna usklađenost preostalih dospijuća ukupne finansijske aktive i obaveza, može se zaključiti da je usklađenost dobra i nešto bolja u odnosu na 31. 12. 2011. godine.

³⁷ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospijuća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite.

³⁸ Iskustveni standardi su: manji od 70%-veoma solidan, 71%-75%-zadovoljavajući, 76%-80%-na granici zadovoljavajućeg, 81%-85%-nedovoljan, preko 85%-kritičan.

³⁹ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj.

Na kraju prvog kvartala 2012. godine kratkoročna finansijska aktiva banaka je bila veća od kratkoročnih obaveza za 74 miliona KM. U odnosu na kraj 2011. godine kada je pozitivni jaz iznosio 139 miliona KM, to je smanjenje od 65 miliona KM, što je dovelo do blagog smanjenja koeficijenta pokrivenosti kratkoročnih obaveza sa 102% na 101%.

Kratkoročna finansijska aktiva je smanjena za 3,9%, a kratkoročne finansijske obaveze za 3,2%. U kratkoročnoj finansijskoj aktivni smanjenje je zabilježeno kod novčanih sredstava od 10,4% ili 455 miliona KM i vrijednosnih papira koji se drže do dospelja od 23,1% ili 17 miliona KM. Finansijska aktiva preostalog roka dospelja preko jedne godine smanjena je za 1,6% ili 86 miliona KM, najvećim dijelom zbog pada kredita od 1,3% ili 71 milion KM.

Na strani obaveza s rokom dospelja do jedne godine, najveće smanjenje se odnosi na depozite za 3% ili 251 milion KM i obaveze po uzetim kreditima za 15,4% ili 60 miliona KM. Obaveze s rokom dospelja preko jedne godine su smanjene za 5% ili 198 miliona KM, na što je najviše uticaja imao pad depozita od 6,7% ili 184 miliona KM i uzetih kredita od 1,2% ili 11 miliona KM.

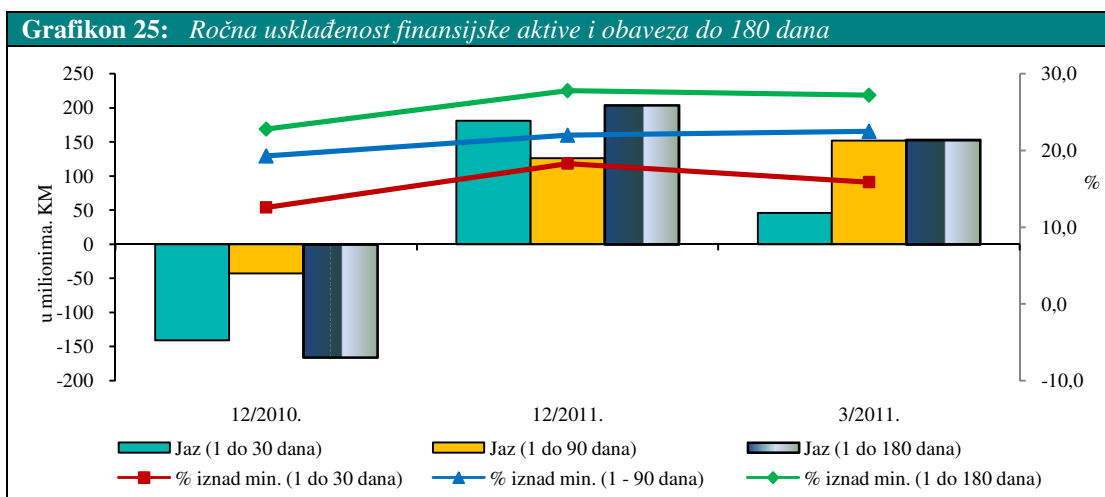
Pored navedenog propisanog minimalnog standarda, vrlo važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospelja stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana⁴⁰.

⁴⁰ Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka propisani su procenti za ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza: najmanje 85 % izvora sredstava s rokom dospelja do 30 dana mora biti angažirano u plasmane s rokom dospelja do 30 dana, najmanje 80% izvora sredstava s rokom dospelja do 90 dana u plasmane s rokom dospelja do 90 dana, i najmanje 75% izvora sredstava s rokom dospelja do 180 dana u plasmane s rokom dospelja do 180 dana.

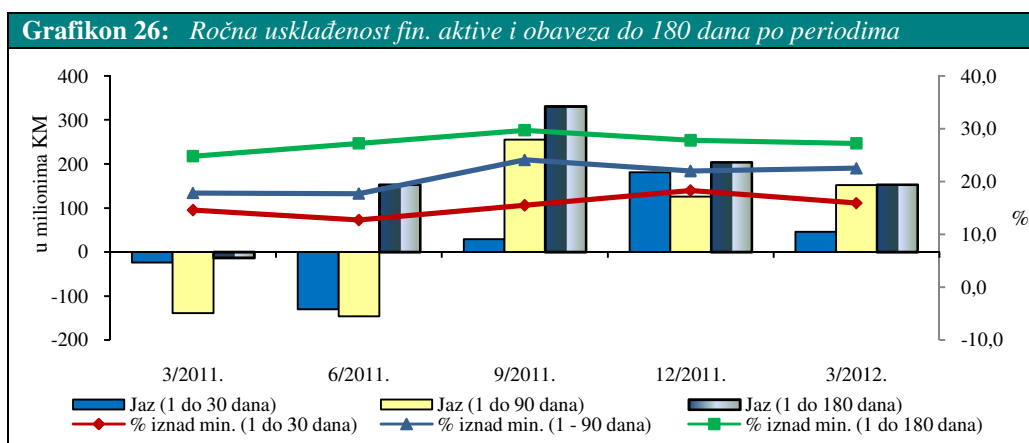
Tabela 38: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana

Opis	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5 (3/2)	6(4/3)
1	2	3	4		
I. 1-30 dana					
1. Iznos finansijske aktive	5.674.836	5.741.184	5.415.348	101	94
2. iznos finansijskih obaveza	5.816.147	5.559.908	5.369.371	96	97
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	- 141.311	181.276	45.977	N/a	25
Obračun izvršenja propisane obaveze u %					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	97,6%	103,3%	100,9%		
b) Propisani minimum %	85,0%	85,0%	85,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	12,6%	18,3%	15,9%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos finansijske aktive	6.408.275	6.503.132	6.217.053	101	96
2. iznos finansijskih obaveza	6.450.887	6.377.523	6.065.206	99	95
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	- 42.612	125.609	151.847	N/a	121
Obračun izvršenja propisane obaveze u %					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	99,3%	102,0%	102,5%		
b) Propisani minimum %	80,0%	80,0%	80,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	19,3%	22,0%	22,5%		
III. 1-180 dana					
1. Iznos finansijske aktive	7.343.882	7.511.493	7.197.562	102	96
2. iznos finansijskih obaveza	7.509.597	7.307.597	7.044.831	97	96
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	- 165.715	203.896	152.731	N/a	75
Obračun izvršenja propisane obaveze u %					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	97,8%	102,8%	102,2%		
b) Propisani minimum %	75,0%	75,0%	75,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	22,8%	27,8%	27,2%		

Iz prezentiranih podataka se zaključuje da su se banke na dan 31. 03. 2012. godine pridržavale propisanih ograničenja i ostvarile bolju ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza u odnosu na propisane limite.

Nakon što je sa 31. 12. 2010. godine iznos finansijskih obaveza bio veći od iznosa finansijske aktive, i to u sva tri vremenska intervala do 180 dana, u 2011. godini dolazi do poboljšanja ročne usklađenosti. Na kraju 2011. godine finansijska aktiva u sva tri intervala bila je veća od finansijskih obaveza, a ostvareni procenti ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma za 18,3% u prvom intervalu, 22% u drugom i 27,8% u trećem. Tokom prvog kvartala 2012. godine finansijska aktiva je takođe bila veća od finansijskih obaveza, ali dolazi do blagog pogoršanja pozicije likvidnosti do 30 i do 180 dana, zbog većeg smanjenja finansijske aktive (uglavnom novčanih sredstava) od finansijskih obaveza (uglavnom depozita).

Na osnovu svih iznesenih pokazatelja likvidnost bankarskog sistema u F BiH i dalje se ocjenjuje na zadovoljavajućem nivou. Kako je ovaj segment poslovanja i nivo izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom, a imajući u vidu i efekte finansijske krize na BiH i uticaj na bankarski sektor u F BiH, prvenstveno u kontekstu dodatnog pritiska na likvidnost banaka, s jedne strane, zbog smanjenja depozita i pogoršavanja ročne strukture depozita, te otplate dospjelih kreditnih obaveza i znatno manjeg zaduživanja kod međunarodnih finansijskih institucija, što je u proteklim godinama bio najkvalitetniji izvor finansiranja banaka s aspekta ročnosti, a s druge strane, slabiji je priliv likvidnih sredstava zbog pada naplativosti kredita, treba istaći da će u narednom periodu banke trebati još više pažnje posvetiti upravljanju rizikom likvidnosti, uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih dospjelih obaveza na vrijeme, a na osnovu kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uslovima poslovnog okruženja banaka.

FBA će putem izvještaja i on site kontrola u bankama pratiti i nadzirati kako banke upravljaju ovim rizikom i da li postupaju u skladu s usvojenim politikama i programima.

2.5. Devizni rizik-devizna usklađenost aktive i pasive bilansa i vanbilansa

U svom poslovanju banke su izložene značajnim rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i devizni rizik (FX) koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

U cilju osiguranja primjene i provođenja opreznosnih principa kod obavljanja deviznih aktivnosti banaka, te smanjenja uticaja deviznog rizika na njihovu profitabilnost, likvidnost i kapital, FBA je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka⁴¹ kojom se reguliraju minimalni standardi za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom, te propisana ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na osnovni kapital banke.⁴²

⁴¹ "Službene novine F BiH", br. 3/03, 31/03, 64/03, 54/04.

⁴² Članom 8. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banke propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EURO najviše do 30% osnovnog kapitala, za ostale valute do 20% i deviznu poziciju banke najviše do 30%.

Kako bi FBA pratila usklađenost banaka s propisanim ograničenjima i nivo izloženosti deviznom riziku, banke su dužne dnevno izvještavati FBA. Na osnovu kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvještaja, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

S obzirom da Centralna banka BiH funkcioniše kao valutni odbor, gdje je EURO valuta sidro valutnog odbora, u praksi banke nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO.

Prema stanju na dan 31. 03. 2012. godine na nivou bankarskog sistema u valutnoj strukturi aktive banaka učešće stavki u stranim valutama iznosilo je 13,4% ili 2,0 milijardi KM (na kraju 2011. godine 14,9% ili 2,3 milijarde KM). S druge strane, valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 49,2% ili 7,2 milijarde KM (na kraju 2011. godine 49,8% ili 7,6 milijardi KM).

U sljedećoj tabeli daje se struktura i trend finansijske aktive i obaveza i devizna pozicija za EURO kao najznačajniju valutu⁴³ i ukupno.

-u milionima KM-

Tabela 39: Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EURO i ukupno)										
Opis	31.12.2011.				31.03.2012.				INDEKS	
	EURO		UKUPNO		EURO		UKUPNO		EURO	UKUPNO
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	6/2	8/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Finansijska aktiva</i>										
1. Novčana sredstva	1.251	15,9	1.783	20,4	1.063	14,2	1.481	17,9	85	83
2. Krediti	70	0,9	93	1,1	45	0,6	68	0,8	64	73
3. Krediti s val. Klauzulom	6.208	79,1	6.465	74,0	6.072	80,8	6.325	76,3	98	98
4. Ostalo	322	4,1	393	4,5	332	4,4	418	5,0	103	106
Ukupno (1+2+3+4)	7.851	100,0	8.734	100,0	7.512	100,0	8.292	100,0	96	95
<i>II. Finansijske obaveze</i>										
1. Depoziti	5.369	71,3	6.034	73,4	5.133	70,7	5.766	72,6	96	96
2. Uzeti krediti	1.225	16,3	1.254	15,3	1.156	15,9	1.182	14,9	94	94
3. Dep. i kred. s val.klauz.	661	8,8	661	8,0	688	9,5	688	8,7	104	104
4. ostalo	270	3,6	275	3,3	281	3,9	301	3,8	104	109
Ukupno (1+2+3+4)	7.525	100,0	8.224	100,0	7.258	100,0	7.937	100,0	96	97
<i>III. Vanbilans</i>										
1. Aktiva	239		241		143		176			
2. Pasiva	249		378		292		416			
<i>IV. Pozicija</i>										
Duga (iznos)	316		373		105		114			
%	19,1%		22,5%		6,2%		6,7%			
Kratka										
%										
Dozvoljena	30%		30%		30%		30%			
Manja od dozvoljene	10,9%		7,5%		23,8%		23,3%			

⁴³ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija.

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktiv⁴⁴ dominantno je učešće EURO od 73,2%, što je nešto više od učešća 31. 12. 2011. godine (72,4%), uz blago smanjenje nominalnog iznosa sa 1,6 na 1,4 milijarde KM. Učešće EURO u obavezama je neznatno smanjeno sa 90,8% na 90,6%, uz blagi pad nominalnog iznosa sa 6,9 na 6,6 milijardi KM.

Međutim, u obračun izloženosti FX riziku ulazi i iznos indeksiranih stavki aktive (kredit⁴⁵) i obaveza⁴⁵, koji je posebno značajan u aktiv⁴⁵ (76,3% ili 6,3 milijarde KM) i nešto viši u odnosu na 31. 12. 2011. godine (74% ili 6,5 milijardi KM) zbog smanjenja ukupne finansijske aktive. Na ostale devizne stavke aktive odnosi se 23,7% ili 2,0 milijardi KM sa strukturom: stavke u EURO 17,4% ili 1,4 milijarde KM i ostale valute 6,3% ili 0,5 milijardi KM (na kraju 2011. godine krediti ugovoreni sa valutnom klauzulom u iznosu od 6,5 milijardi KM su imali učešće od 74%, a ostale stavke u EURO 18,8% ili 1,6 milijardi KM). Od ukupnih neto kredita (9,5 milijardi KM), 66,8% je ugovoreno s valutnom klauzulom, uglavnom vezano za EURO (96,0%).

Na strani izvora, struktura finansijskih obaveza uslovljava i determinira strukturu stavki finansijske aktive, za svaku valutu pojedinačno. U deviznim obavezama (7,9 milijardi KM) najveće učešće od 82,8% ili 6,6 milijardi KM imaju stavke u EURO (najviše depoziti), dok je učešće i iznos indeksiranih obaveza minimalan i iznosi 8,7% ili 0,7 milijardi KM (na kraju 2011. godine učešće obaveza u EURO bilo je 83,5% ili 6,9 milijardi KM, a indeksiranih obaveza 8,0% ili, takođe, 0,7 milijardi KM).

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sistema FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sistema FX riziku u prvom kvartalu 2012. godine kretala u okviru propisanih ograničenja. Sa 31. 03. 2012. godine dugu deviznu poziciju imalo je 13 banaka, a kratku poziciju šest banaka. Na nivou sistema iskazana je duga devizna pozicija od 6,7% ukupnog osnovnog kapitala banaka, što je 23,3 procentnih poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EURO je iznosila 6,2% što je 23,8 procentnih poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (neto duga pozicija).

Iako u uslovima funkcioniranja valutnog odbora banke nisu izložene deviznom riziku za najznačajniju valutu EURO, dužne su da se pridržavaju propisanih ograničenja za svaku valutu, kao i za ukupnu deviznu poziciju, te da dnevno upravljaju ovim rizikom u skladu s usvojenim programima, politikama, procedurama i planovima.

⁴⁴ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija: dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Prema metodologiji, finansijska aktiva se do 31.12.2011. godine iskazivala po neto principu, odnosno umanjena za rezerve za kreditne gubitke, dok se sa prelaskom na novu metodologiju izračuna umanjena stavki finansijske aktive u skladu sa MRS, od 31.12.2011. godine, iskazuje umanjena za ispravke vrijednosti i rezerve za potencijalne obaveze.

⁴⁵ U cilju zaštite od promjena deviznog kursa banke ugovaraju određene stavke aktive (kredit⁴⁵) i obaveza s valutnom klauzulom (propisom je dozvoljena samo dvosmjerna valutna klauzula).

IV ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Bankarski sektor Federacije BiH u periodu provođenja reformi je dostigao zavidan nivo. Naredne aktivnosti treba da budu usmjerene na očuvanje njegove stabilnosti kao prioritetni zadatak u aktuelnim stresnim uslovima, te njegov dalji napredak i razvoj. Ovi ciljevi su uslovljeni stalnim i budnim angažmanom svih dijelova sistema, zakonodavnih i izvršnih vlasti, a što je preduslov za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta koji bi podsticajno djelovao na banke i povratno na realni sektor privrede i stanovništva.

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom periodu će:

- poduzimati mjere i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti za prevazilaženje i ublažavanje negativnih efekata globalne finansijske krize na bankarski sektor u F BiH;
- nastaviti sa provođenjem aktivnosti u okvirima svoje nadležnosti na objedinjavanju supervizije na državnom nivou;
- nastaviti kontinuiran nadzor banaka kontrolama putem izvještaja i kontrolama na lica mjesta sa težištem na kontrolama dominantnih rizičnih segmenata bankarskog poslovanja, s ciljem da bi supervizija bila još efikasnija i u tom smislu:
 - i dalje insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive i smanjenje koeficijenta adekvatnosti kapitala,
 - kontinuirano nastaviti nadzirati banke prvenstveno od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti u kojima je koncentrisan veliki iznos štednje i drugih depozita, a u cilju zaštite deponenata,
 - nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijedivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
 - održati kontinuitet kontrole platnog prometa,
 - raditi, kao i do sada, na dogradnji podzakonske regulative, polazeći od Bazelskih principa, Bazelskih okvira kapitala i Evropskih bankarskih direktiva kao dio priprema za priključivanje BiH Evropskoj uniji,
 - uspostavljati i širiti saradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru F BiH, kao i s drugim zemljama u cilju što efikasnije supervizije,
 - unapređivati saradnju s Udruženjem banaka BiH po svim segmentima bankarskog poslovanja, organizovanje savjetovanja i pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za bankarstvo, unapređivati saradnju po pitanju stručnog osposobljavanja, prijedloga izmjene svih zakonskih propisa koji su postali ograničavajući faktor u razvoju banaka, uvođenju novih proizvoda, naplati potraživanja i potpuno se uključivati u gradnju i funkcioniranje jedinstvenog registra neurednih dužnika - pravnih i fizičkih lica, sa dnevnom ažurnosti podataka.
- kontinuirano operativno usavršavati informacioni sistem koji će omogućiti što ranije upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova;
- ulagati napore za ubrzanje okončanja preostalih privremenih uprava i postupaka likvidacije na osnovu zaključka Upravnog odbora;
- posebno ubrzati rješavanje neriješenih pitanja sa Vladom F BiH, a u vezi Privremene uprave u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar, vezano za terminale Dretelj.

Takođe je potrebno i dalje snažnije angažovanje i drugih institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- realizaciji Programa mjera za ublažavanje posljedica globalne ekonomske krize i unapređenja poslovnog ambijenta, prihvaćenog od strane Ekonomsko socijalnog vijeća za teritoriju F BiH u decembru 2008. godine, te sukladno dokumentu Vlade F BiH;
- realizaciji zaključka Parlamenta Federacije BiH o uspostavljanju bankarske supervizije na nivou države;
- opredjeljenju o statusu banaka u vlasništvu Federacije BiH;
- kreiranju i dogradnji regulative za finansijski sektor koja se odnosi na djelovanje, status i poslovanje banaka, mikrokreditnih organizacija, preduzeća koja se bave lizingom, osiguravajućih društava, itd.;
- ubrzavanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru ekonomije kako bi se isti brže približavao nivou ostvarenom u monetarnom i bankarskom sektoru;
- pripremama za kreiranje zakonske regulative za bankarski sektor i finansijski sistem polazeći i od Bazelskih principa, Bazelskih okvira kapitala i Evropskih bankarskih direktiva;
- uspostavljanju posebnih sudskih odjela za privredu;
- uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga;
- donošenju propisa o zaštiti povjerilaca i žiranata, te potpune odgovornosti dužnika;
- donošenju zakona ili poboljšanju postojećih zakonskih propisa kojim se uređuje oblast sigurnosti i zaštite novca u banci i transportu, i sl.

Kao najbitniji dio sistema, banke bi svoje aktivnosti trebale koncentrisati na:

- potpuno posvećenost kvalitetnom i opreznom poslovanju, te odbrani od uticaja krize koja je u sadašnjim uslovima najveća opasnost za banke i za realni sektor privrede i stanovništva;
- daljnje kapitalno jačanje i osiguranje nivoa solventnosti srazmjerno rastu aktive i rizika, većoj profitabilnosti, dosljednijoj primjeni usvojenih politika i procedura u sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, i sigurnosti i zaštiti novca u banci i transportu, a u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
- jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije kao potpuno neovisne u izvršavanju svojih obaveza i uloge;
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita i Jedinstvenom Centralnom registru računa kod Centralne banke BiH.

Broj: U.O.- 41-2/12.
Sarajevo, 07.06.2012. godine

PRILOZI

PRILOG 1.....	Osnovni podaci o bankama u F BiH
PRILOG 2.....	Bilans stanja banaka u F BiH po šemi FBA
PRILOG 3.....	Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u F BiH
PRILOG 4.....	Štednja stanovništva u bankama u F BiH
PRILOG 5.....	Izveštaj o klasifikaciji aktive i vanbilansnih rizičnih stavki u bankama u F BiH
PRILOG 6.....	Bilans uspjeha banaka u F BiH
PRILOG 7.....	Izveštaj o stanju i adekvatnosti kapitala banaka u F BiH
PRILOG 8.....	Podaci o zaposlenim u bankama u F BiH

PRILOG 1

Banke u Federaciji Bosne i Hercegovine - 31.03.2012.godine

Br.	BANKA	Adresa	Telefon	Direktor
1	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd - SARAJEVO	Sarajevo	Trg djece Sarajeva bb 033/275-100, fax:203-122	AMER BUKVIĆ
2	BOR BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Obala Kulina bana 18 033/663-500, fax:278-550	HAMID PRŠEŠ
3	HERCEGOVAČKA BANKA dd - MOSTAR	Mostar	Nadbiskupa Čule bb 036/332-901, fax:332-903	Privr.upravitelj - Nikola Fabijanić - 16.04.2007.
4	HYPO ALPE-ADRIA-BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kneza Branimira 2b 036/444-444, fax:444-235	ALEXANDER PICKER
5	INVESTICIONO-KOMERCIJALNA BANKA dd - ZENICA	Zenica	Trg B&H 1 032/448-400, fax:448-501	SUVAD IBRANOVIĆ
6	INTESA SANPAOLO BANKA D.D. BOSNA I HERCEGOVINA	Sarajevo	Obala Kulina bana 9a. 033/497-555, fax:497-589	ALMIR KRKALIĆ
7	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V.KLADUŠA	V.Kladuša	Ibrahima Mržljaka 3 037/771-253, fax:772-416	HASAN PORČIĆ
8	MOJA BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Kolodvorska br. 5. 033/720-070, fax:720-100	OGNJEN SAMARDŽIĆ
9	NLB BANKA dd - TUZLA	Tuzla	Maršala Tita 34 035/259-259, fax:250-596	ALMIR ŠAHINPAŠIĆ
10	POŠTANSKA BANKA BiH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Put zivota 2. 033/564-000, fax: 564-050	Privr.upravitelj - Stjepan Jovičić - 05.10.2010.
11	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO dd - SARAJEVO	Sarajevo	Alipašina 6 033/277-700, fax:664-175	AZEMINA GOLO
12	PROCREDIT BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Emerika Bluma 8. 033/250-950, fax:250-971	FRIEDER WOEHRMANN
13	RAIFFEISEN BANK dd BiH - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne bb. 033/755-010, fax: 213-851	MICHAEL MÜLLER
14	RAZVOJNA BANKA FEDERACIJE BIH	Sarajevo	Igmanska 1 033/277-900, fax: 668-952	RAMIZ DŽAFEROVIĆ
15	SPARKASSE BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne br. 7. 033/280-300, fax:280-230	SANEL KUSTURICA
16	TURKISH ZIRAAT BANK BOSNIA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dženetića Čikma br. 2. 033/252-230, fax: 252-245	ALI RIZA AKBAŞ
17	UNICREDIT BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kardinala Stepinca bb 036/312-112, fax:312-121	BERISLAV KUTLE
18	UNION BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dubrovačka 6 033/561-000, fax: 201-567	SENAD REDŽIĆ
19	VAKUFСКА BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	M. Tita 13. 033/280-100, fax: 663-399	AMIR RIZVANOVIĆ
20	VOLKSBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Fra Andela Zvzdovića 1 033/295-601, fax:295-603	REINHOLD KOLLAND

PRILOG 2

**BILANS STANJA BANAKA U FBiH PO ŠEMI FBA
AKTIVNI PODBILANS**

u 000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.
	A K T I V A			
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	4.443.614	4.378.076	3.922.903
1a	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	452.188	528.721	434.847
1b	Kamatonski računi depozita	3.991.426	3.849.355	3.488.056
2.	Vrijednosni papiri za trgovanje	233.178	300.228	316.226
3.	Plasmani drugim bankama	145.007	79.940	120.874
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	9.981.911	10.413.416	10.430.499
4a	Kreditni	9.414.597	9.453.474	9.429.916
4b	Potraživanja po poslovima lizinga	132	120	117
4c	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	567.182	959.822	1.000.466
5.	Vrijednosni papiri koji se drže do dospelja	142.074	158.237	130.192
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	521.625	503.802	494.669
7.	Ostale nekretnine	31.139	36.947	36.780
8.	Investicije u nekonsolidovana povezana preduzeća	44.753	42.186	39.285
9.	Ostala aktiva	193.609	281.189	276.047
10.	MINUS:Ispravke vrijednosti*	661.213	1.003.295	1.034.707
10a	Ispravke vrijednosti na stavke pozicije 4. Aktive*	635.792	929.579	961.391
10b	Ispravke vrijednosti na pozicije Aktive osim pozicije 4. *	25.421	73.716	73.316
11.	UKUPNA AKTIVA	15.075.697	15.190.726	14.732.768
	O B A V E Z E			
12.	Depoziti	11.232.830	11.050.514	10.615.633
12a	Kamatonski depoziti	10.134.101	10.053.986	9.219.119
12b	Nekamatonski depoziti	1.098.729	996.528	1.396.514
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	1.723	1.762	1.714
13a	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0	
13b	Stanje neizmirenih - pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	1.723	1.762	1.714
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	7.000	2.000	3.500
15.	Obaveze prema vladi	0	0	
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	1.403.451	1.319.299	1.248.295
16a	sa preostalim rokom dospelja do jedne godine	381.305	387.585	327.974
16b	sa preostalim rokom dospelja preko jedne godine	1.022.146	931.714	920.321
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	226.847	206.159	200.173
18.	Ostale obaveze	507.221	527.972	536.805
19.	UKUPNE OBAVEZE	13.379.072	13.107.706	12.606.120
	K A P I T A L			
20.	Trajne prioritetne dionice	25.028	26.059	26.059
21.	Obične dionice	1.148.269	1.167.513	1.167.513
22.	Emisiona ažia	136.485	136.485	136.485
22a	na trajne prioritetne dionice	8.420	8.420	8.420
22b	na obične dionice	128.065	128.065	128.065
23.	Neraspoređena dobit i rezerve kapitala	489.557	376.621	473.471
24.	Kursne razlike	0	0	
25.	Ostali kapital	-102.714	84.128	30.895
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti		292.214	292.225
27.	UKUPNI KAPITAL (20. do 25.)	1.696.625	2.083.020	2.126.648
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL (19 +26)	15.075.697	15.190.726	14.732.768
	PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS	659.059	671.241	658.848
	UKUPNA BILANSNA SUMA BANAKA	15.734.756	15.861.967	15.391.616

*U 2009. I 2010.godini: rezerve za kreditne gubitke

PRILOG 3

**PREGLED AKTIVE, KREDITA, DEPOZITA I FINANSIJSKOG REZULTATA
BANAKA U F BiH na dan 31.03.2012. godine**

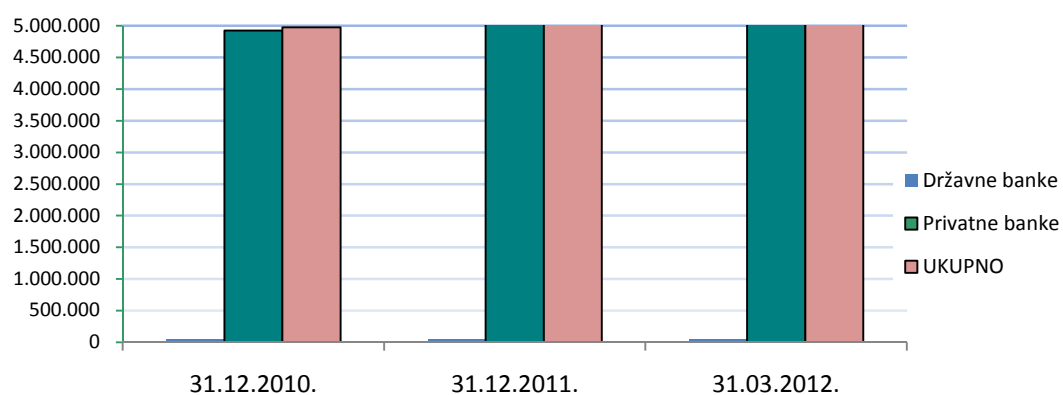
u 000 KM

R. br.	BANKA	Aktiva		Krediti		Depoziti		Finansijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1	BOR BANKA dd SARAJEVO	272.323	1,85%	185.334	1,78%	151.262	1,42%	317
2	BBI BANKA dd SARAJEVO	323.211	2,19%	227.103	2,18%	248.685	2,34%	108
3	HERCEGOVAČKA BANKA dd MOSTAR	84.053	0,57%	23.079	0,22%	96.860	0,91%	-388
4	HYPO ALPE-ADRIA-BANK dd MOSTAR	1.418.029	9,63%	1.011.183	9,69%	974.887	9,18%	-3.666
5	INVESTICIONO KOMERCIJALNA BANKA dd ZENICA	177.725	1,21%	92.702	0,89%	126.191	1,19%	543
6	INTESA SANPAOLO BANKA dd BiH	1.337.963	9,08%	1.135.939	10,89%	810.247	7,63%	3.414
7	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA dd VELIKA KLADUŠA	61.604	0,42%	35.784	0,34%	37.826	0,36%	-312
8	MOJA BANKA dd SARAJEVO	162.345	1,10%	123.692	1,19%	130.778	1,23%	-36
9	NLB TUZLANSKA BANKA dd TUZLA	829.841	5,63%	640.620	6,14%	634.900	5,98%	1.771
10	POŠTANSKA BANKA doo SARAJEVO	51.721	0,35%	31.353	0,30%	38.766	0,37%	-174
11	PRIVREDNA BANKA dd SARAJEVO	221.103	1,50%	151.346	1,45%	158.956	1,50%	416
12	PROCREDIT BANK dd SARAJEVO	316.356	2,15%	278.804	2,67%	215.413	2,03%	-330
13	RAIFFEISEN BANK BH dd SARAJEVO	3.859.361	26,20%	2.508.472	24,05%	2.811.238	26,48%	13.933
14	SPARKASSE BANK d.d. SARAJEVO	831.793	5,65%	712.012	6,83%	705.197	6,64%	1.144
15	TURKISH ZIRAAT BANK dd SARAJEVO	158.126	1,07%	76.774	0,74%	85.239	0,80%	72
16	UNION BANKA dd SARAJEVO	183.166	1,24%	66.818	0,64%	125.510	1,18%	363
17	UNI CREDIT BANKA BH dd SARAJEVO	3.410.855	23,15%	2.435.530	23,35%	2.457.385	23,15%	12.531
18	VOLKSBANK BH dd SARAJEVO	778.699	5,29%	519.427	4,98%	613.443	5,78%	988
19	VAKUFСКА BANKA dd SARAJEVO	254.494	1,73%	174.527	1,67%	192.850	1,82%	-295
	UKUPNO	14.732.768	100,0%	10.430.499	100,0%	10.615.633	100,0%	30.399

NOVA ŠTEDNJA STANOVNIŠTVA U BANKAMA U F BiH

u 000 KM

	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.
Državne banke	47.148	50.259	50.667
Privatne banke	4.926.361	5.311.178	5.333.765
UKUPNO	4.973.509	5.361.437	5.384.432

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANSA I VANBILANSNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31.03.2012. godine**

- KLASIFIKACIJA STAVKI AKTIVE BILANSA -

u 000 KM

Red br.	STAVKE AKTIVE BILANSE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	2.009.944	295.337	13.825	8.379	1.005	2.328.490
2.	Dugoročni krediti	5.923.781	714.246	228.410	134.525	60.869	7.061.831
3.	Ostali plasmani	162.951	26	48	68	1.341	164.434
4.	Obračunata kamata i naknada	40.519	11.076	3.214	6.199	39.460	100.468
5.	Dospjela potraživanja	67.571	89.133	55.841	206.485	552.384	971.414
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama	80	275	116	111	28.470	29.052
7.	Ostala bilansna aktiva koja se klasifikuje	335.989	7.323	648	1.220	23.336	368.516
8.	UKUPNA BILANSNA AKTIVA KOJA SE KLASIFIKUJE (zbir pozicija od 1. do 7. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	8.540.835	1.117.416	302.102	356.987	706.865	11.024.205
9.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	168.462	101.267	74.305	198.934	706.825	1.249.793
10.	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI BILANSNE AKTIVE	103.872	84.102	84.460	147.160	615.113	1.034.707
11.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	64.652	17.166	-10.155	51.774	91.711	215.148
12.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	58.458	39.334	13.346	74.145	71.191	256.474
13.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI						18.897
14.	BILANSNA AKTIVA KOJA SE NE KLASIFIKUJE (bruto knjigovod. vrijednost)						4.743.270
15.	UKUPNA BILANSNA AKTIVA (bruto knjigovodstvena vrijednost)						15.767.475

PREGLED AKTIVE BILANSA KOJA SE NE KLASIFIKUJE I IZNOSA PLASMANA OBEZBJEĐENIH NOVČANIM DEPOZITOM

14.a	Gotovina u blagajni i trezoru i novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali	2.552.463
14.b	Sredstva po viđenju i oročena sredstva do mjesec dana na računima kod banaka sa utvrđenim investicionim rejtingom	1.357.014
14.c	Materijalna i nematerijalna imovina	517.867
14.d	Stečena finansijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja u toku godinu dana od dana sticanja	3.711
14.e	Vlastite (trezorske) dionice	
14.f	Potraživanja za više uplaćene poreske obaveze	10.339
14.g	Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	154.313
14.h	Potraživanja od Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitovani od strane Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS i potraživanja obezbjeđena njihovim безусловnim garancijama plativim na prvi poziv	147.563
	UKUPNO pozicija 14	4.743.270
8a.	Iznos plasmana obezbjeđenih novčanim depozitima	117.664

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANSA I VANBILANSNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31.03.2012. godine**

- KLASIFIKACIJA VANBILANSNIH STAVKI -

u '000 KM

Red br.	VANBILANSNE STAVKE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Plative garancije	358.023	59.913	152	50	123	418.261
2.	Činidbene garancije	467.709	92.725	872	813	16	562.135
3.	Nepokriveni akreditivi	43.596	6.634				50.230
4.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	1.188.611	92.711	6.404	1.573	488	1.289.787
5.	Ostale potencijalne obaveze banke	15.811	863		118	4.382	21.174
6.	UKUPNE VANBILANSNE STAVKE KOJE SE KLASIFIKUJU (zbir pozicija od 1. do 5. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	2.073.750	252.846	7.428	2.554	5.009	2.341.587
7.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	40.542	16.861	1.546	1.305	5.008	65.262
8.	REZERVIRANJA PO GUBICIMA ZA VANBILANSNE STAVKE	22.934	4.504	1.121	1.016	4.736	34.311
9.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	17.582	12.381	427	289	273	30.952
10.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBIL. STAVKAMA	23.668	9.795	526	1.590	172	35.751
11.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA						2.116
12.	VANBILANSNE STAVKE KOJE SE NE KLASIFIKUJU						456.162
13.	UKUPNE VANBILANSNE STAVKE						2.797.749
6a.	Iznos potencijalnih obaveza obezbjeđenih novčanim depozitom						46.611

BILANS USPJEHA banaka u F BiH

u 000 KM

ELEMENTI	OSTVARENO 31.03. 2011.		OSTVARENO 31.03.2012.		INDEX 4 / 2
	Iznos	učešće u ukupnom prihodu	Iznos	učešće u ukupnom prihodu	
PRIHODI					
Prihod od kamata	208.636	94%	202.171	99%	97
Kamatni troškovi	71.608	32%	68.595	33%	96
Neto kamatni prihodi	137.028	62%	133.576	65%	97
Prihod od naknada i ostali operativni prihodi	83.954	38%	71.486	35%	85
UKUPNI PRIHOD	220.982	100%	205.062	100%	93
TROŠKOVI					
Ispravke vrijednosti*	55.688	25%	35.835	17%	64
Troškovi plaća i doprinosa	62.702	28%	61.225	30%	98
Troškovi fiksne aktive i režije	38.648	17%	39.052	19%	101
Ostali troškovi	41.160	19%	38.551	19%	94
UKUPNI TROŠKOVI (bez kamata)	198.198	90%	174.663	85%	88
NETO PRIHOD PRIJE POREZA	22.784	10%	30.399	15%	133
Porez na prihod					
NETO PRIHOD	22.784	10%	30.399	15%	133

*U 2010. godini: rezerve za kreditne gubitke

IZVJEŠTAJ O STANJU I ADEKVATNOSTI KAPITALA BANAKA U F BiH AKTIVNI BILANS

u 000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.
1	OSNOVNI KAPITAL BANKE			
1.a.	Dionički kapital, rezerve i dobit			
1.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -novčane uplate	1.157.918	1.177.932	1.177.932
1.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -uložene stvari i prava	12.550	12.550	12.550
1.3.	Iznos emisionih ažia ostvarenih pri uplati dionica	136.485	136.485	136.485
1.4.	Opšte zakonske rezerve (rezerve propisane zakonom)	183.807	192.752	108.359
1.5.	Ostale rezerve koje se ne odnose na procjenu kvaliteta aktive	228.867	262.501	259.157
1.6.	Zadržana – neraspodijeljena dobit iz prethodnih godina	165.532	225.861	252.545
1.a.	UKUPNO (od 1.1. do 1.6.)	1.885.159	2.008.081	1.947.028
1.b.	Odbitne stavke od 1.a.			
1.7.	Nepokriveni gubici prenešeni iz prethodnih godina	92.058	250.611	191.699
1.8.	Gubitak iz tekuće godine	157.933	43.132	5.201
1.9.	Knjigovodstvena vrijednost vlastitih (trezorskih) dionica u posjedu banke	81	81	81
1.10.	Iznos nematerijalne imovine	63.249	57.180	53.025
1.b.	UKUPNO (od 1.7. do 1.10.)	313.321	351.004	250.006
1.	IZNOS OSNOVNOG KAPITALA: (1.a.-1.b.)	1.571.838	1.657.077	1.697.022
2	DOPUNSKI KAPITAL BANKE			
2.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -novčane uplate	2.829	3.090	3.090
2.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -uložene stvari i prava	0	0	
2.3.	Opšte rezerve za kreditne gubitke na kategoriju A – Dobra aktiva	209.612	211.862	208.935
2.4.	Iznos obračunate dobiti u tekućoj godini revidirane i potvrđene eksternom revizijom	52.090	62.574	44.145
2.5.	Iznos dobiti za koju je FBA izdala rješenje o privremenoj obustavi raspodjele	0	0	
2.6.	Iznos subordinisanih dugova najviše 50% iznosa Osnovnog kapitala	159.056	139.754	133.768
2.7.	Hibridne konvertibilne stavke - najviše do 50% iznosa Osnovnog kapitala	0	0	
2.8.	Iznos stavki-obaveza trajnog karaktera bez obaveze za vraćanje	66.399	50.750	57.823
2.	IZNOS DOPUNSKOG KAPITALA: (od 2.1. do 2.8.)	489.986	468.030	447.761
3	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA BANKE			
3.1.	Dio uloženog dioničkog kapitala koji je po ocjeni FBA primljena, a precjenjena vrij.	0	0	0
3.2.	Ulozi u kapital drugih pravnih lica koji prelaze 5% visine Osnovnog kapitala banke	15.938	18.408	18.408
3.3.	Potraživanja od dioničara sa znač. glas.pravom - odobrena suprotno propisima	0	0	
3.4.	VIKR prema dioničarima sa znač. glas. pravom u banci bez saglasnosti FBA	0	0	
3.5.	Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu		19.465	18.853
3.	IZNOS ODBITNIH STAVKI OD KAPITALA BANKE: (od 3.1. do 3.5.)	15.938	37.873	37.261
A.	IZNOS NETO KAPITALA BANKE (1.+2.-3.)	2.045.886	2.087.234	2.107.522
B.	RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KREDITNIH EKIVALENATA	11.713.116	11.216.477	11.095.110
C.	POR (PONDERISANI OPERATIVNI RIZIK)	942.707	965.932	976.943
D.	PTR (PONDERISANI TRŽIŠNI RIZIK)	0	0	0
E.	UKUPNI PONDERISANI RIZICI B+C+D	12.655.823	12.182.409	12.072.053
F.	STOPA NETO-KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (A.:E.) X 100	16,2%	17,1%	17,4%

PRILOG 8

PODACI O ZAPOSLENIM U BANKAMA F BiH

R.br.	BANKA	31.12.2010.	31.12.2011.	31.03.2012.
1	BOR BANKA dd SARAJEVO	54	57	58
2	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd Sarajevo	207	235	240
3	HERCEGOVACKA BANKA dd MOSTAR	75	72	72
4	HYPO ALPE ADRIA BANK dd MOSTAR	568	647	640
5	INTESA SANPAOLO BANKA dd BiH	519	525	537
6	INVESTICIONO KOMERCIJALNA BANKA dd ZENICA	178	173	170
7	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA dd VELIKA KLADUŠA	67	71	71
8	MOJA BANKA dd SARAJEVO	143	171	171
9	NLB TUZLANSKA BANKA dd TUZLA	474	471	456
10	POŠTANSKA BANKA dd SARAJEVO	91	90	89
11	PRIVREDNA BANKA dd SARAJEVO	211	191	188
12	PROCREDIT BANK dd SARAJEVO	501	427	421
13	RAIFFEISEN BANK BH dd SARAJEVO	1.630	1.576	1.558
14	SPARKASSE BANK dd SARAJEVO	426	432	438
15	TURKISH ZIRAAT BANK dd SARAJEVO	150	158	160
16	UNA BANKA dd BIHAĆ	-	-	-
17	UNI CREDIT BANKA BH dd MOSTAR	1.362	1.338	1.330
18	UNION BANKA dd SARAJEVO	180	177	176
19	VAKUFСКА BANKA dd SARAJEVO	222	229	230
20	VOLKSBANK BH dd SARAJEVO	330	329	333
	UKUPNO	7.388	7.369	7.338